Gazar byriin prolitaarinar negedegtii! Пролетарии всех стран, соединяйтесь

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. eblellin B-M. zɵblɵliin ɵmenɵɵs ɵdɵr byri niitelegdene. IX zilde garça baina.

1932 onii Ogtiaaʙri 10 ɵdɵr

№ 236 (790)

Zakika yne:
Sara byriin 1 tɵkɵrig. Alʙan gazaruudta 1 tɵk. 30 mɵn. Gadaada ulasta—1 tek. 50 mɵn.
Dugaar nezeedlin yne 5 mɵnge

„B-M. Ynenii" korooni aadris: Верхнеудинск, Центросоюзная 1, тел. № 3-23, каб. ред. № 344.

„B.-M. YNENII" 9 ƵILIIN OI GYICEBE

Mɵnɵɵdɵr „Buriaad-Mongoliin Ynen" soninii ankan ekilze garsanaas koişo 9 zil gyicebe. Buriaad Mongol azalçadiin angiin temeceliin dundaas tɵrɵsɵn, yndesen kelen deere gardag „Ynen" sonin bol BK (b) Namiin udaridalgaar tyg tymen kɵdɵlmɵriçɵn kɵdɵɵ biçegçediigi oroilon, socaliiş baiguulaltiin zagsaal deere, emkidken temeceze ene 9 zil dotor nileed jike kereg byteesen ilaltanuudtai baina.

Ilaltanuudiin kazuugaar mɵn nileed olon dutamaguudtai baina. Uçar iime deereees „Ynen" soniniigoo arbadugaar zildee alkaza orokodo, ali bykii dutamaguudiigi zailuuulan usadkaza, ankaraj sanalaa erçemtei kanduulan olon tymen kɵdɵlmɵriçɵn kɵdɵɵ biçegçed tuiliin idebkiteigeer zagsaza, bolşoʌiig soninii emkidkekii çadabariiigi ulamaar kycezyylen, angi ygei socaliiş baidaliigi baiguulka kojordugaar tabanziliin jike dabaltada şuumgaigaar daiçalan orojaa.

Arbadugaar ziliingee temecelde şine şine ilaltanuudiigi tuillakaar zagsaka keregtei.

ZƟBLƟLTƟ NAIMAANII TUKAI

Zɵblɵltɵ naimaagi kɵgzyylke ba tavaariin ergiltiigi ɵrgɵdkɵkɵni koto ba kɵdɵɵ kojoriin koorondoki karilcaa bekizyylne.

Engiin naimaaçaniigi kabçakani naimaaniigi kasaka jabadal ton bişe. 1931 onii mai sarada „ed kereglegçediin kopiraaca tukai" namiin TK, . AKZ ba Ceentersojuusiin gargasan togtool dotor „ed kereglegçediin kopiraaciin kɵdɵlmɵriin dutagdaluud bol gol tɵlɵb ed kereglegçediin kopiraacani engiin naimaaçaniigi kabçaza, delgyyr deere monopooliiin baidal ezeleed, ed baraagi şuud soliko jabadalda oroko yje boloo geze endyygeer bagcaaza azakuin toocoonii zarçam ba zɵblɵltɵ naimaa erkilke zorilgiigi oişooson ygei jabadal bolno" geze temdeglegdesen bilei.

Syylşiin yjede tavaariin ergiltede baga saga kɵdɵlɵltɵtei bainabdi. Butarkai naimaanii gazaruud ɵrgɵzɵɵ. Beledken kangaka arkomaadaar 1932 on dotor 7100 magaziin, 5900 larioog ba maikanii naimaa neegdesen. Ene ziliin 9 sara dotor Beled. kangaka arkomaadiin butarkai naimaanii gazar 67 % ba Ceentersojuusiinke 80 % jikezesen. Ceentersojuusni ene yje dotor 13100 magaziin. 22500 laarig ba maikanii naimaa neesen. Zygeer naimaanii gazaruud neesen gazaruudta olon dutagdal baina: Kɵdɵɵ nutag, ilangajaa yndesenii respyyblig ba dorono zygte magaziin ba laariguud cɵɵkɵn. Naimaanii gazaruudiigi jikeer ɵrgɵdkɵzɵ giograafiin talaar tyyniigi kerkin tabikiigi bodomzolon, kerkibe jaaba çigi kudaldaaçanii kaadariigi saizaruulka josotoi.

Kopiraaca ba ulasiin naimaanii kaadariin ulas tɵriin ba bolbosoroliin kiriigi ɵrgɵkɵ—byke nam, yiledberiçenii eblel ba komsomooliin emkinyydiin kereg mɵn. Nam bol kopiraaca ba magaziinda kende çigi kereg ygei kɵdɵlmɵriçɵdiigi oruulza bolko mɵtɵɵr karadag jabadaliigi eris şuud usadkakiigi erine. Ynde cees kiike yje boloo! Nam bol naimaanii kɵdɵlmɵriiigi udaagiin kereg ba busad azakui, yiledberiçenii eblel ba zɵblɵliin emkinyydiin kɵdɵlmɵriɵɵs çukala bişe bolgon kandakiigi ton boloşo ygei deere toolono. „Şine bajaçuudiin yzeliigi" sɵnɵɵkɵni olon kopiraacanuudiigi kuluudag ba azaliini sandargadag yrigçed, kuuçanii naimaaçan ba konzooçonoos kopirtiiviin aparaad ceberlekiigi erine.

Nutag nutaguudta, ilangajaa kɵdɵɵ nutaga kopiraaciin kaadar tukai sanal tabidag ygeini boloşo ygei baina. Namiin niitiin kɵdɵlmɵri magaziin ba baazunuudta ton muu. Uraskalni jike. Olon magaziin ba sklaaduudni alas garka yydentei adali. Eneni koroto jabadaliin nɵkɵcɵl bolno.

Naimaanii kɵdɵlmɵriçɵdiin aza amidaraliin baidaliigi saizaruulka keregtei. Tedenii kɵdɵlmɵriiin calini tedenii kiisen kɵdɵlmɵriiin kireer baika josotoi. Tegşedkeliigi eris duusaka keregtei. Naimaanii yiledberide yni udaan sainaar kɵdɵlmɵrilsenii tɵlɵɵ kɵdɵlmɵriiin calindani zokiko nemegdel kiike keregtei. Zygeer ede bygede jabuulganuudni kopiraaciin kɵdɵlmɵridɵ paitanii idebkitei kabaadalcabal tuilda kɵrçɵ çadana. Kɵdɵɵ nutagiigi tavaaraar kangaka gol salaa bolko kɵdɵɵ somonii kereglegçediin kopiraada sunguuli ba paitanii urda pravleeniiin toocoo bekizyylke keregtei. Kerbee paitani kopiraaciin kɵdɵlmɵridɵ idebkitei kabaadasan, kerbee tedeneer sainaar kinamzalsan bol,—tavaariin ergiltiin nemelte garasani iime bolozo jike bolko baibuu?

Aradiin azakui bol, bideneriin azalçadiin eriltiigi kangakiin tula milijaarda kemiin jike tavaar byteeze çadamaar kire deere baina. Gebe çigi aza yiledberini olonii kereglekiigi ziçe muu yiledberilene. Nam bol olonii kereglekede oişool ygei kandaka jabadaliigi butacokizo, tyyniigi yiledberilke programa gyicedkakiin byke kemzee bariza baina. Basa ene keregni zɵblɵltɵ naimaa erkilke jabadalda baisaniigi martaza bolko ygii. Uçarni muu emkitei naimaani keden milioon tɵkɵrigiin tavaar korgono.

Zygeer zɵblɵltɵ naimaani keden jike tavaar elsyylze çadaka azai. Odoo kyrtele kolkoos ba kolkoosçouii ton baga kubini ɵɵriingɵɵ kereglegdyynees ton bagiigi kudaldagni ynen uçar mɵn bişyy! Kɵdɵɵ nutagta tuiliin jike kereglegdyyn zyil baina. Ken yyniigi tavaariin ergiltede tataza, kɵdɵlmɵriçɵdiigi kangaka jabadaliigi saizaruulan yniigi kimdaruulza çadaka uu? Tyryyşiin eelzeede kopiraaca baina. Yynii tula aza yiledberiiin tavaariigi kɵdɵɵ nutag gargaka jabadal çangadkaza, kɵdɵɵ oçoko tavaar rajoondo kebtеke ygei ba alas ilyy kilomeetr gyike ygiin tɵlɵɵ kinaka keregtei. Ton jike tavaariigi faabrigaar ceke butarkai naimaanii gazar ilgeze baidag Moskvaa ba Leeningraadiin erkim dyreşel karaka keregtei. Tavaariin ergiltiigi jikeer dabşuulka josotoi ba dabşuulza çadaka gol zyilni—bejee daasan beledkeliigi bolşoviigoor emkidkeke ba yiledberiiin oronuudta ɵɵriin kool kereglegdyynii baaza baiguulka jabadal bolno.

Mɵnɵɵnii baidal deere kubika navood faabriguudiin zorilgonuudzi gancakan kopiratiiv ba stoloovotoi bişe, karin kɵdɵlmɵriçeniigi kangaka nemeri kereglegdyyn ɵgɵkɵ kɵdɵɵ azaliin yiledberitei baika kereg bolno.

Kopiraaca ba namiin emkinyydiin ɵmenɵ beledkeke aparaadiigi bekizyylke jike zorilgo baina. Aagintanuudiigi şilen oloko. tedenii aza amidaraliin urmiigi çangadkaka, somonii zɵblɵl ba kolkoosiin prableeniiin zygees tusalka tusalamzaar kangaka—bijee daasan beledkeliin eelzeete zorilgo iime baina.

beledkeke emkinyydni yne cengiigi tɵsɵbteikɵnɵɵr jabuulza çigi suraa ygei baina. Beledkeke emkinyydni nege bujuu cɵɵkɵn rajoondo, gazariin dɵtiigi karan jabadag bujuu beje bejiingee tavaariigi kasadag baina. Dɵni—zɵbçɵɵliin kyçeer kimdaruulkiin orondo, karin keterkeigeer ynezeryylke jabadal bolno. Kudaldan abagçadaa kyleesen kɵdɵɵ azaliin kereglegdyyn zyil byridesen gɵn gazar oçoko, tiize aza yiledberiiin tavaar abaaçaka, zɵbçɵɵkɵ tobçoonii kɵdɵlmɵriigi şuud saizaruulka, tyyniigi yne kimdaruulkiin temecegçe bolgokiigi beledkegçediigi baalaka —kɵdɵɵnii azaliin kereglegdyynii yniin probleeme şiidkeke jabadalda ene zakaasani oroko keregtei.

Nam, zɵblɵl, azakui ba yiledberiçenii ebleliin emkinyydiin ulas tɵriin çukala zorilgonuudiin negeni zɵblɵltɵ naimaa zɵbɵɵr emkiekeke jabadal bolno. „zyynii", Leeninii josondo kursaar zɵblɵltɵ naimaa keregseeke ygei ba nɵgɵɵ talaas baruunii opɵrtuniistanii zygees libiraal byrzyi josoor tailbarilka jabadal, zɵblɵltɵ naimaagi konzoonii jabadalaar soliko sedelgede kair nair ygei katuu cokico ɵgɵkɵ, konzooçontoi eris temeseke keregtei!

Namiin zaabariiin josoor zɵbɵɵr zɵblɵltɵ naimaagi erkilkeni—socaliis baiguulaltiin ene şine yje deere garsan bidenii olonki berkeşeelyydiigi ulas oronii ton tyrgen zailuulza çadaka zam mɵn.

(„Praavdiin" ekinees, tilegraamaar abtasan).

SSSR-iin tariaanii ba mal ɵskɵbɵriiin sovkoosuudiin aradiin komisariaadiigi bajguulkiin tukai

SSSR-iin Tɵb gyicedkeke Komiteediin ogtiaabri 1-nii TOGTOOL

SSSR-iin Tɵb gyicedkeke komiteediin togtookoni:

1. SSSR-iin gazar tariaalangiin aradiin komisariaadiin sisteemees tariaanii ba mal ɵskɵbɵriiin sovkoosuudiigi tasalaza SSSR-iin tariaanii ba mal ɵskɵbɵriiin sovkoosuudiin aradiin komisariaadiigi emkidkeed, odoo baigaa negedelyydiigi tariaanii ba mal ɵskɵbɵriiin sovkoosuudiin aradiin komisariaadta kamaatai yprevlieeniiyyd bolgon şinedken emkidkeke

2. SSSR-iin gazar tariaalangiin aradiin komisariaad ba gazar tariaalangiin keregiigi erkileke byke sisteemiin (MTS, aimagiin gazariin tasajuud) kɵdɵlmɵriigi kolkoosuudiigi udaridaka ba tedende tusalalcaka jabadalda jɵrɵnkiidɵki onçolon tabika.

3) SSSRiin gazar tariaalangiin aradiin komisariaadiin dergede tariaanii, kɵbɵnii svookliin, olsonii, kartaavkiin, maşiinaar ɵbɵsɵ kadalgiin salbarinuudiin tuskai azaluudiigi erkilke Traagtariin tɵbyydiigi, nutag nutaguudiin alban gazaruudtaigar (Moziin, kizariin traagtariin tɵbyyd) emkidkeze traagtariin tɵbiigi şinedken emkidkeke.

SSSR iin TGK iin tyryylegçe Kaliinin

SSSR iin TGKiin biçeeçe Jinykiidze

Moskvaa, Kreemli, 1932 onii okt. 1 nii ɵdɵr.

Nɵk. Juurkin narkom bolbo

Nɵk. Juurkin Tiikon Alegsaandroviç gegçiigi SSSR iin tariaanii ba mal ɵskɵbɵriin sovkoosuudiin aradiin komisaar bolgon tomilko geze SSSR iin Tɵb. Gyicedkeke komiteed togtoobo.

Moskvaa, Kreemli, 1932 onii oktb. 1 ɵdɵr.

Tariaakuriaalga ʙa ʙeledkelees

Zakaamin, Ek. Bulagad, Selɵnge ʙuzagaigaar kozomtosoor

Tariaagaa kuriaasan kolkoosuud, somonuud kozomtogçodto ʙygsiir emkidkegtii

5|X—48,1 7|X—62,9 9|X—63,2

5-naas 7 kyrtel 14,5% nemesen aad 7-oos 9 kyrtel 0,6% nemebe

Negeç koolos casanda oruulka ygei.

Ogtiaabri 5-nii medeegeer tariaa kuriaalgiin tɵsɵb bol manai respyyblig dotoroo 48, 1% gyicedkegdesen baisan aadla mɵn sariin 7-nii ɵdɵr abtasan medeegeer 62,6% gyicedkegdezei. Kojorkon konog dotoroo tariaa kuriaalgiin froontodo 14,5% nemesen jabadal bol nileed kubilalta bolsonii gereçe mɵn gebeç ene abtasan teempe bolbol nam ba zasagiin gazaraas togtoogdoson bolzor dotoroo tariaagaa byrimɵsɵn kuriaaza abka gesen tuiliin çukala zorilgiigi şuud gyicedkeke jabadaliigi ɵşɵɵ kangaza çadakaar bişe.

Kuriaagdaa ɵdii suuza baisan tariaan bol kezeeç ygei casanda daruulkiin ajuul kylieeze suuna şuu. Kerbee bidener tarisan tariaagaa oiriin cagaa teempe ba çanariin talaar bytemzetei jabuulza byrimɵsɵn kuriaaza abça çadaa ygei bol nileed jikeken tariaagaa casan dooro yldeekiin tuilda baina. Enyyniigi nam komsomooliin geşyyd, kolkoosçon ba ɵmçiin azalta ygeitei dunda çadaltan arad zon bygedeeree tuiliin çukala bolgon ankaraldaa abça, tariaa kuriaalgiin tɵsɵbiigi bytemzetei gyicedkekiin tula, ene dulaakan naratai baisan saikan ɵdɵryyd dotoroo byke kyçe çadalaa tariaa kuriaalgiin froontodo elsyylke aikabtar çukala.

Mɵnɵɵ ɵdɵr tolilogdoson kɵdɵɵ biçegçediin biçegyyd bol kɵdɵɵ nutagiin nam, zɵblɵliin ba almagiin emkinyyd tariaa kuriaalgiigi buşuukan dyyrgeke tukai sanal bodoloo gyiced tabiaa ɵdii „ɵɵrɵɵ" bytekede naidaad suusaniigi todoruulan gereçelze baina. Zarim nutagiin namiin yyryyd bol tariaa kuriaalgiigi oroilon udaridaza çadaa ɵdii baikaas baitagai karin tariaa kuriaalgaas zugadan tergelke uçaruud baibaç enyynde zokiko kariuu ɵgtɵkɵ ygei. Zişeelbel: Deede-Ydiin aimagiin Ibolgiin somonii namiin yyriin daraga bol tariaa kuriaalga tukai zɵblɵkɵ geze namiin kural zarlasan aadla, ɵɵrɵɵ zugadaza arilsan ba jɵrɵnkiidɵɵ tariaa kuriaalga teişe niuuraaraa kandaa ɵdii baina geke zuura tere somon bol tariaa kuriaalgiin tɵsɵbiigi gyicedkekiin talaar nileed jikeken tasaldaltai.

Ene somonii zarim kolkoosuud bol tariaa kuriaalgiigi ton melekein „kurdabçalalaar" jabuulkatai kamta tariaanii urgaca geelgetei temeceke jabadaliigi emkidkee ɵdii keden çeneen tariaaniini poolidoo gazar deerei geegdeze baina. Zarim kolkoosuudiini kadaka maşiinaar dutaza baikada „Gegeerel" komuuna bol. Nege maşiinaa mɵnɵɵ ɵdɵr kyrtel sarai dooroo daraza baina. „Kubiskal" komuunada keden geegter kadasan tariaaniini boogdoo ɵdii butarza kebtene geke metiin alduu dutuunuud aikabtar olon.

Gancakan „Kominteerne" komuuna bol tariaa kuriaalgaa duusaad „Ulaan tujaa" komuunada socaliis tusalamza emkidkebe gebeç tus komuuna bol kɵdɵlmɵriiɵɵ tyrgen duusaka geze çanariini martaad gancakan teempiigi namnasaar keden jike tariaa geesen baina azai. Ene metiin baidal kɵdɵɵ nutaguudta ali olon yzegdedeg baina, Olonki kolkoosuud dotoroo tariaanii geelgetei temeceke jabadaliigi oişoodog ygeba koloos tarmaka, tariaagaa cag darui comoko metiin çukala kereгyyd mɵnɵɵ kyrtel emkidkegdee ɵdii.

Geke zuura, BK(b) Namiin Mozkomiin tobçoon bol sentiaabriiin 27 ɵdɵr tariaa kuriaalga tukai gargasan ɵɵriingɵɵ togtoo dotoroo urgaca kuriaalgada teempe çanar kojoriigi zɵriçɵldyylze kɵdɵlmɵriiin juu kuriaalgiin çanariigi oişooko ygei yzel-ei eris temeceze tariaa kuriaalgada teempe çanar kojoriigi ton adalikanaar kolbozo çukala bolgon jabuulkiigi byke nam ba zɵblɵliin emkinyydiigi ujalgalsan baina. Ene çukala zaabariigi tariaa kuriaalgiin kɵdɵlmɵridɵ pooli deere jabaza baisan kolkoosçon byken saitar oilgozo medeke josotoi.

Zakaaminii, Selengiin, Ekired-Bulgadiin aimaguud bol tariaa kuriaalgiin froonto deere mɵnɵɵ kyrtel josotoi kubilalta kiisen ygei utidaçalan kozomdozo jabana. Ede aimaguudiin kolkoosuudiin ba ɵmçiin azaltanii tariaaniini casan dooro yidekiin ajuul byri dɵtɵkɵn jireed, bolşoviig teempe abkiin trivoogo cokizo baina.

Tariaagaa kuriaaza gyicedkekeer dɵtɵlsɵn aimaguud gebel: Aga 89,6%, Jaruuna 82, 3% Kabaanskiin 81,2% geke mete bolno. Sovkoosuud bol uridaçalan buzagai muu zişee karuulsaar.

Urida jabaza baisan kolkoosuud somonuud koino kozomdozo jabagçadta socaliis tusalamza yzyylke tariaa kuriaalgiigi cag bolzor deereni gyicedkekiin tɵlɵɵ niudargan ba tedenii aagintatai kair nair ygei temeceke keregtei. Aimaguudiin namiin ba zɵblɵliin, kolkoosiin ba gazariin emkinyyd bol negeç koolos tariaa casan dooro yldeeke ygein tɵlɵɵ bolşoviig josoor daiçalan temeceke.

V.

Tariaaʙeledkeliin tɵsɵbiigi buzagaigaar tasalduulza baina

(Manai tuskai biçegçees telegraamaar abtaba.)

Kiaagta, tus aimgiin tariaabeledkeliin sentiaabriiin tɵsɵb tasaldaad baina.

Ogtiaabriiiu 7-nii ɵdɵr 27 ceentnir tariaan tuşaagdaa, Okiino-kliuçevskiin M.T.S. 17 ceentnir, Subagta-karijaastiin somonoos 10 ceentnir orobo, ene bol tɵsɵbiin 1% bolno.

Tariaabeledkeliin tɵsɵb bol, kolkoosuudta kyrgegdee ygei baisan aas medee ygei bainaa.

Taar tulamaar gyiced kangagdaa ygei, zamaas koliin 2 pyynketnyyd belen boloo, gol pyynketnyydiin belen bolzo çadaa ɵdɵi baina.

Ene tasaldaliigi oiriin cagaa usadkaza, bolşoviigiin teempeer kɵdɵlmɵrilɵkɵ zailaşa ygei bolood baina.

Cebegiin.

Ibolgada baruunii ʙɵɵrɵnkii ʙaidal uridaçalan yrgelzel seer

(Manai tuskai biçegçees)

Deede-Yde. Ibolgiin somonii bykii azaltanii tariaakuriaalgiigi kerzerge jabaza baisaniigi karaza yzekede, ogtiaabriiin 3-nii medeegeer: kolkoosuud boi tariaakuriaalgaa 67 kubi ba ɵmçiin azaltan 75 kubi gyicedkesen baina.

Kolkoosuudiigi tus tusadani karabal: „Kominteerne" geze komuuna tariaakuriaalgaa mɵn medeegeer 100 kubi gyicedkesen baina. „Gegeerel" geze komuuna 69 kubi kuriaalgaa dyyrgesen „Kubiskal" komuuna bol tariaakuriaalgaa 70 kubi gyicedkebe, „Ulaan tujaa" geze komuuna bol bol tariaakuriaalgaa araikan geze 43 kubi gyicedkesen, „Staalin arteel tariaakuriaalgaa 57 kubi, „Socaliisam" arteel tariaakuriaalgaa 68 kubi% gyicedkesen bolboç kadasan tariaagaa somoko syrileke jabadal tuiliin sula kozomdozo geegdeze jabana.

Mɵn geegdesen tariaanii koolos cugluulka tarmaka jabadaliigi jamarç kolkoosuud keregseene ygei.

Ilangajaa „Gegeerel" „Kominteerne".geze komuunanuud ba „Kubiskal" geze komuuna dotor tariaanii geegdeltei temeceke jabadaliigi emkidkesen ygei, tariaanii urgacani pooli deeree tuiliin jikeer geegdeze, nam ba zasagiin gazariin zaabriiigi keregseeke ygei bɵɵrɵnkii yzel garça baina.

Gekiin kamta tariaakuriaalgiin kɵdɵlmɵridɵ tus nutagiin nam komsomooliin yyryyd jamarç kɵdɵlmɵri kiisen ygei ɵɵrɵɵ bytekede naidaad suuna.

Gadana namiin yyriiin daraga bol tariaakuriaalgiin yjede ɵɵriingɵɵ ujalgata kɵdɵlmɵriɵɵs zugadan tergedeze „Bi ɵbɵçɵn" geed Deede Ydeer ɵdɵr byri gudamzaar teneze jabana.

Mɵn ɵɵrɵɵ çuglaa zarlaad tariaa kuriaalga tukai asuudal tabiza kelceke baisanaa, cudiaandaa bai ygei goorod odoson tula juunç bytesen ygei baina.

Enyynees koişo iime namiin yyriin daraga baiza bolko ygei tula aimagiin KTI-iin madeke kereg bolbo.

Ynenii tuskai biçegçe Zambaliin.

Tariaakuriaalgiin ʙyridkel

(Ogtiaaʙriin 9-nii medee)

№	Aimaguudiin nere.	Kolkoosiin %	Ɵmçiin azaltan %	Kamta %
1.	Agiin . . .	96,3	105,3	89,6
2.	Alairiin . .	71,5	89,1	72,5
3.	Bargazanii .	86,5	56,7	79,8
4.	Bookonii .	58,3	62,2	58,9
5.	Deede-Ydiin	57,5	56,3	56,4
6.	Jaruuniin .	101,5	98,4	82,3
7.	Zakaaminii	20,9	32,6	22,6
8.	Kabaanii .	77,9	91,9	81,2
9.	Kiaagtiin .	63,8	73,6	66,2
10.	M-Şiberiin .	77,1	83,5	79,7
11.	Selengiin .	42,2	45,4	42,3
12.	Tynkenii .	74,2	69,6	73,0
13.	Koriiin . .	73,9	59,2	81,8
14.	E-Bulagadiin	35,4	44,8	36,5
	Kamta:	71,7	68,9	63,2
	Sovkoosuud:			
	Aga	—	—	59,2
	Deede-Yde . .	—	—	34'8
	Jaruuna . . .	—	—	34,4
	Selengɵ . . .	—	—	38,1
	Kamta .			40,1

Azaglalta: Kamta kuriaagdaad baisan tariaanaas usanii ajuulda oroson 12150 ga tariaan gargagdana.

Katuu açaltataniigi kaşana ygei

Kerenees (tiligraamaar,) Ogtiaabriin 5-nii medeegeer tariaa tuşaaka pyynketede aimag dotoroo kamta 148,0 ceentner oruulagdasan juu ziliin tɵsɵb 7,5% gyicedkebe. Kolkoosuud 118,0 ceentnir ɵmçiin azaltan 37 ceentnir, katuu açaltatan 4,0 ceentnir bolno.

Geke zuura, olonki somonuud dotoroo katuu açaltatan negeç ceentnir tuşaagaa ɵdii. Tariaa tuşaagçadiigi niitiin bolbosoroliin talaar kargalzaka kɵdɵlmɵri jabuulagdana ygei.

Cedenii Daşa.

„Kominteerne" komuuna ulaan sambarta ʙiçegdebe.

DEEDE-YDE. Ibolgiin somonii „kominteerne" geze komuuna bol Ogtiaabriin 6-nii ɵdɵr tariaakuriaalgaa 100% gyicedkebe. Mɵn somonii „Ulaan tujaa" geze komuunada tuslamza yzyylke geze kojor tariaa kadaka maşiina 5 moritoi 2 kyniigi Ogtiaabriin 7 nii ɵdɵr ilgebe.

„Kominteerne" komuuna bol tariaakuriaalgaa cag bolzoroos uridçalan dyyrgesenii tula ulaan sambarta biçegdebe.

Zambaliin.

Kiaagtada tariaa gaasɵrilnɵ ygei

Troickosaavsk (tilidraamaar). Kiaagtiin aimag dotoroo tariaa kuriaalgiin teempe uridaçalan sula. Ogtiaabriin 6-nii ɵdɵriin medeegeer kolkoosuud—63,3%, ɵmçiin azaltan 77% olon niitiin emkinyyd 50%, katnu açaltatan 24,3% aimag dotoroo gyicedkeseniini 66,3% bolno.

Urida jabaza baisan somonuud gebel: Ɵrlɵgiin adagiin kolkoosuud 100%, Kiaagtiin adag 76%. Koino kozomdoson somon kolkoosuud gebel: Tabanguudiin somon 20% subagtakarijaasta 30,5%.

Gadana, urgaca geelgetei temeceke jabadaliigi emkidkee ɵdii orooso geeke ygei kaircag gancakan Okiino-Kliyçovskoin MSS-te kereglegdesen bɵgɵɵd bişe somon kolkoosuudta enyyniigi kereglene ygei: Ɵmçɵtɵn ariaagaa sɵrilɵsɵn baibaç kolkoosuud ogto ygei, tariaa sɵrilsɵn tukai medee abtaa ɵdii baina.

Cebegiin Nima

„Bii tariaa kuriaalgada keçeeltei jabanam"

Selenge. Nojokonii somonii cyke-tagalcariin „Ulaan mandagça" geze arteeliin tyryylegçe nɵk. Dancaran Cedenii gegçe tariaakuriaalgiin kɵdɵlmɵriigi udaridan kɵdɵlmɵrilɵkɵ baisan atalaa, karin juuç kiil ygei „bi tariaakuriaalgiin kɵdɵlmɵridɵ aikabtar keçeeltei idebki" gargaza jabanam geze kooson ygeer „ɵɵrɵɵ bytekede naidaad" amarkan suuza baina.

Tariaakuriaalgiin kɵdɵlmɵridɵ tuiliin muugaar emkidkelee kiisen, brigaadiin dunda nebtereliin kɵdɵlmɵri ugta kiine ygei, sonin biceg deere garsan nam ba zasagiin gazaraas gargagdasan eldeb tariaakuriaalgiin, tariaa geeke jabadaltai temeceke g. m-iin togtoolzaabriigi ugta unşadag ygeigees niite geşyydiin juuç mebekɵ ygei baidag baina.

Enyynees koişo iimekoiroguudia kemzee abka.

Dankar Galdan

Socaliis mal azaliin kuudasan

Maliigi ebelzyylkiin beledkel ton muu baina

Kolkoosiin maliin togtomol brigaadiigi zebeer emkidkeze, maliin kool tezeeliigi noormoçolon ajataigaar egeze, sainaar karaka ba dulaan bairaar erkebişe kangaka jabadal bol socaliis mal azaliigi kegzyylkiin gol zyilyyd men.

Kedee azaliin maliin ebelzee emkidkeke ba ebelzyylke tukai sanuulga

Ebelzeenii jeren-kii zorilgo

Manai endeki çanga kyiten ba udaan ebeliin yjede maluudni bej ee kamgaalkiin deere syy, maka kereglegdyyniigi egeke çadabari ba kyçe tamiran kamgalka, zaluu maluud bejee gyicekiigi udaaruulka ygii baidal gargaza egeke zailaşa ygei baina. Yynde tezeeliin zyil. dulaan baira, emnelgiin gazar ba zebeer karaka jabadal erigdene.

Iime baidaluud manai maluudta ziçe ygei baina. Yyn deerees ebeliin kyiten cagta manai mal azalda jikeken korogdol bolodog: mal, ilangajaa zaluu maliin ykel, dutuugaar tereke, zaluu maliin urgaka jabadal saataka, tamir tenkeeni buuraka jabadaluud yzegdene. Ykeryydni syy egekiigee bolidog. Yynees gadna turasan maluudni zonii cagta udaan targaldag, şiiniigee gedeg, ertyyr syy dutuu egedeg baina. Yyn deerees maliigi sainaar ebelzyylkiin udka çanarni ilerkei bolno.

Maliin ebelzeegi sainar emkidkeke jabadal bol, keden mingan maliigi ykelees abarka, maka, syy zerge maliin kereglegdyyniigi jikeer abka, nutagiin yylteriin maliigi saizaruulka zeb zamda oroko jabadal bolno. Uçar iimede. maliigi ebelzyylke jabadalda ertees beledkeke. çukala keregtei erke baidaliigi baiguulgakani zailaşa ygei baina.

„Uçar iimiin“ deerees namiin MK ba B.-M. ulasiin AKZ eeriingee togtool dotor ilerkei todorkoi diregtiiv egeze, 1932—33 onii ebel maliigi ebelzyylke tukai ilerkei jabuulga sanaaşalsan baina. Ene togtooliigi cag bolzortoni byrin gyieedkeke—sovkoosiin kedelmeriçen, kolkoosçon ba emçiin azalta ygiitei, dundaçadaltan bykenii çukala zorilgo. Ene zorilgiigi erçemtei gyicedkeke keregte byke nam, zeblel, komsomooliin ba yilegberiçenii eblelyydiin emkinyyd ali bolko tusa yzyylke josotoi. Ebelzyylke jabadalda kerkin beledkeze baisaniigi saitar şalgakiin tula ogtaabariiin negenees nujaabariiin kyrtel mal azaliin sara engergegdene. Ene zuriin toorço dotor kolkoosuud, MTF, sovkoosuud ba emçiin azaltanda deere dursag dasan erke baidaluud baiguulagdaka josotoi. Bidener mal azaliin tukai eldeb kampaaninuudiigi engergekedee gakai, tuulai, şubuun ba zygein azalda ton dutamag ankaral tabidag baina. Ene sara bol ede tereliin maluudiigi ebelzyylke jabadalda ylemze ankaral tabika josotoi.

Syregiigi ebelzeende emkidkeke

Maluudiigi bairadani oruulkaas urid ebelzeende oroko maluudiin too abka josotoi. Tesebiin josoor kuzuu teegees maliin too gyicedkeke azaluudiin gyicedkeke bolzoruudni:

1. Koninii azaliin sovkoos 20/X
2. Koninii ba jamaanii feermenyyd 15/X
3. Syy tosonii feermenyyd 20/X
4. Tugul eskeke feerme—15/XI
5. Gakain feerme — „ — 1/XI

III Tezeeliin emkidkel

Tyryyşiin eelzeede k dii çineen jamar tezeel keregtei ba kedii çinen baisaniigi ileryylke keregtei Iime toocooni jike çukala. Yyn ygei bol maluudni tencyyri ygei tezeegdene. Namaraas jike tezeel garba çigi, kabar dutaka uçar yzegdene. Iime toocoo kiikedee dooro durasan noormo abka josotoi. Kerbee bykeli ebel ganca ebeser tezeeke bol, erigdeke baisani:

Ykerte 19 cent. ebese.
Bukada 25 „ „
Zaluu maida 15 „ „
Tugalda 15 „ „
Morondo 40 „ „
Zaluu morindo 25 „ „
Konindo 3-4 „ „
Kuriganda 2-2½ „ „

Keregtei gebe çigi azaluudta oncoo tezeelyyd baika baina.

Busa tezeelyydtei ebesenii tencyyri iimeer gargaza bolno: 2,5-3 kgr ebesiigi 1 kiilo ovioos solino. 2.-2,5 kgr ebesiigi 1 kiilo ootrybi solino 1 kgr ebesiigi 3 kiilo silaaza solino 1 kgr ebesiigi 1,5-2 kiilo soloomo solino

Ebelzyylegdeke maluudiin toogi gargaad, ebel kereglegdeke tezeeliin kemzee gurgakani kimdaka aina. Ebeliin tezeeliin kereglel gargasanii udaa korolto bolko 2% nemeke keregtei:

Udaani baigaa tezeelni ileryylegdene. Tezeeliin byridkel olon argaar kiigdedeg. Ton todoni çegnyyri bolno. Byridkesen tezeeliigi todo ba katuu tezeeliigi bagcaan gurgaza bolno. Yyniigi iimeer gargabal zokino:

1 tebkeer meeter somoonii ebeseni 1 es 6 sara dotor dunda zergeer 92-110 kilograam bolno;

1 tebker meeter ovioosiin soloomo 76-82 kiilo, jaçimiinlike meeter ovioosiin solomo adali kiilo jaarciinka meeter ovioosiin soloomo 82-100 kiilo Şiniiciinke meeter ovioosiin soloomo adali

1 tebker meeter kartaavka 625-709 kiilo 1 tebker meeter sviooklo, morkoov, briyyvka 590-600 kiilo 1 tebker meeter tyrneepse 600-645 kiilo 1 tebker meeter ootrybi 254-287 kiilo bolno.

Ene toogi negen tebker meeter tezeel abça eeree çegnen todorkoilozo bolno. Yyn deerees tezeeliin kereke bujuu dutakani ile bolno.

Kerbee dutaka baibalni ertees sanul tabika keregtei. Byke tezeeliin 30% şakuuni byridkeaen tezeel baika josotoi. Somoo syrinyydiigi zokiko maluudta bekizyylen egeke keregtei.

Iime toocooni tezeeliin çadabritai tencyygeer gargaşalkada tusa bolko tezeeliin teseb bolno. Yygeer keregni dyyrke ygei. Tezeeliigi zebeer kereglleze, gamnaza suraka keregtei. Manai baidal deere tezeeliigi gam ygei yrike, zarimuudni jikiigi ideke zerge yzegdelyyd baidag.

Iime yzegdelyydiigi zailuulkiin telee maliigi koboo dotor ebese kiize tezeeke keregtei. Tezeeliigi ceber ariuun gazarta egeke keregtei baina.

Siloos kereglеke jabadalda ylem zeken ankaral tabike keregtei. Nen tyryyn urida zilde daragdasan siloosoo idyylke keregtei. Manai baidal deere siilosiigi namar ba kabar martaas idiyylbel zokino. Zygeer dulaan bairatai bol byke ebelçigi idyylze bolno. Siloosoor terel byriiin maluudiigi tezeeze bolko. gebe çigi syytei ykeriigi tezeebel zigei. Ederiin 10-12 kilograamaas jike biçiigi egeke josotoi.

Somoonii ebesiigi ajataikan abka josotoi. Zize nabçasiigi gamnaka. tarmaka keregtei. uçarni nabça ebesen şime saintai baidag. Busa mikiine, koolos, soloomo zerge tezeelyydte muugaar kandaka jabadaluud baidag. Casan dooro oroko çigi uçar baidag. Iime jabadal dakin yzegdeke ygei josotoi.

Yynees gadana koloonii gazar ba busad yileberinyydees garadag kajadasan zyilde ylemzeken ankarka keregtei. Engersen zilde negen yileaberiiin oroni burduugaa gazarta askaza baisan baina. Eneni gemte jabadal men.

Ebeliin cagta maliigi bairaar kangaka tukai.

Jamar mal kedii tologoi ebelzeke baisaniigi ileryylze, menee baisan bairani kerke juu ali ygei baisaniigi baicaaza gargaka keregtei. Ekin tyryyşiin eelzeende zaluu nirai maluud ba keelitei maluudi dulaan ba dulaalsan bairaar kangaka, tiigeed aşagtai maluudi ba ecesee bykii malaa kangaka. Menee ekilegdeed baisan eldebiin barilganuud bol kyiten boitol cag darui duusagdaka josotoi. Kerbee menee baisan ba barigdaza baigaa maliin bairanuud kedii çeneen kereglegdeze bykii enigiigi kangaka ygei bol dakin nemeze barika jabadaliigi erkebişe jabuulka keregtei. Dakin nemeze barigdaka barilgada kuuçan ambaar zunii geryyd geke metiin nutag deeree baisan byke keregseiyydiigi byrimesen aşaglan kereglеke keregtei.

Jadakiin cagta kuuçan baira (kotonuudiigi) zasaza dulaalka keregtei. Ebel teresen telyydte tyyniigi sainaar karaka tezeekiin zorilgoor ylemze dulaakan ba nileed saruulkan baira baika josotoi. Tedende kaana jamar gazarta eldebiin baira dutasan baibal zarim negen ebeliin geryydiigi kereglеke keregtei.

Negeç tologoi mal ebeliin cagaa cagaan talada yldeke joso baika ygei geze saitar medeke keregtei. Gadaa talaas jiresen maluud bol olonkidoo kaldabarita ebeçentei baidag, tyynees gadana ilangajaa kile deereki aimaguudta eesediingee sereg dotoroo ebeçeniigi delgeryylke jabadal yzegdedeg.

Iime uçarta erkebişe bişe bişe maluudiin bairaas ton eere tuskai ebeçen maliigi barika (izaliaatar) bairatai baika keregtei.

Tere bol byke maluudiin 5-10% bagtaakaar barigdaka bolno. Ebeçen maluudi kaaka baira-izoliaatar ygei baibal elyyr baisan malaa kamgaalkiin arga ygei baina. Ebeçen maliigi ilgaza kaaka jabadal bol ton porostoi kereg gebeç maliin kyçe çadaliigi kamgaalka jabadalda tusalaka aikabtar tusatai kereg men,

Niitiin begeed olon tologoi sereg dotoroo tereze baisan maliigi arçalan kamgaalkani aikabtar berke baina. uçarani tyyniigi gemteeze, ebeçe kaldaaza ba daraza geşkeze bolko. Ede uçaruudaas ceerelke ba eke maluudiin bejiigi kamgaalkiin tula eere tuskai terelgiin bairatai baika keregtei.

Bykii maluudiin bairaas iime bairada tuskai bolgon tasalza bolko baina. Tyynii kemzee bol maliin seregiin too ba jamar tereliin mal baisanaas dulduidaka bolko. Kerbee ebeliin cagaa olon mal tereke tel kylieegdeze baibal maliin terelgiin baira bol adalikan jike bolgogdoko josotoi.

Engersen ziiyydiin bodoto kedelmeriiin gereçenyyd bol sovkoosuud ba KTF-nyyd dakin nemeze mal abka jabadalda beledkee edii ba tedeniigi tezeeleer, karalgaar kangaka jabadalda belen bişe aadla aduu maluudiigi gadaa talaas nemeze abadag baiba. Aduu maluudiigi dakin nemeze gyicedkegdeke baisan sovkoosuud ba KTF-nyyd bol ertees cag darui maliigi tezeel, bilçeere, baira, kedelmeçenii brigaada, maliin emçenii karagalzamza ba ilangajaa karantiin sakiuul tabika gekemetiigi beledkeke ujalgatai.

Kerbeede, ede bykii erke baidaluud baiguulagdasan ygei ba ede çukala kereglelyyd beledkegdesen ygei baibal ene erke baidal baiguulka cag kyrtel gadaa talaas dakin nemeze mal abka jabadalaas tatagalzaka keregtei. Aduu maluudiigi ton sainaar tezeeke karakiin tula maliin seregiigi iime gryypeer ilgaka: Eberte tomo maliin talaar enyynii doooki zişeegeer: Negedeki belegiini 1 nasa kyrtel nirai maluud, kojordoki belegiini, 1-ees 3 nasa kyrtel ere mal ygeigeer, gurbadoki belegiini-ynieed, derbedaki belegiini buka saruud.

Aduu morinii talaar:
1-beleg-1 zil kyrteleki unagad,
2-„—1-es gurba nasa kyrtel zaluu aduud,
3-„—1-es gurba nasa kyrtel azarganuud,
4-„—kedelmeriin bişe gyynyyd,
5-„—kedelmeriçe moriduud,

Olon tologoi maluudtai feermenyyd bol malaa zebeer tezeeke ba tezeeleer kangaka jabadalda berkeşeeltei tokiooldodog, uçar iimede deede zurgaanaas olon maltai feermenyydiigi zize bolgoko gesen zaabari baina.

Enyyniigi ebeliin tezeelde orkoos urid jabuulka çukala. MTF-de dunda zergeer 180 tologoi yker baika josotoi begeed jerenkiidee 300 tologoi, Maka synii feermede-40 yker begeed byke maluudiin tooni 300 tologoi, Nirai maluudiigi eskeke feermede—300 tol.

Koninii tavaariin feermede 2000 tomo konid. Gakain tavaariin feermede 70 tologoi eme gakaitai. Kerbee feermenyyd bol deere zaagdasan toogi ilyy garsan maltai baibal tyyniigi kojor ondoo juu keçen daki tasalka keregtei: Deereki toogoos dooşo maltai feerme bol tere josoor baika ba zebşeeleer zize bolgogdoson feermenyydiin zarim maluudaas kuduldaza abka meteer feermiin maliin too tologoi gyicedkeke jabadalda ali bolko tusalamza yzyylegdeke josotoi.

Mal karaka jabadaliin emkidkel tukai.

Mal karaka tezeeke jabadaliigi zebeer emkidkeke jababal bol gancakan azal kedelmeriee zebeer emkidkesenii daraada byteegdeze çadagdaka baina. Kerbee azalaa muugaar emkidkesen baibal aduu malaa tezeeleer gyiced kangasan ba dulaan bairada oruulsan bolboç josotoi sain yre garka ygei. Sainaar emkidkesen azal bol ilangajaa mal azalda çukala kereglegdeke. Aduu maliigi karaka tezeeke jabadalda ezegyi kandaka ba kedelmeriin kelese teleke jabadalda tegşedkeke yzel bol mal azalda ilangajaa jike korotoi saad kiine.

„Mal azalda azal kedelmeriiigi zebeer emkidkekiin çukala salaani bol brigaada bolko josotoi“ (N-iin TK-iin 4/II togtooloos) Enyynees baicaabal brigaadiin geşyydiigi şileze olko, yni udaan cagta brigaadaa kedelgen ygei bailgaka, sain sain brigadiirnuudiigi şileze olko jabadaluud bolbol azal kedelmeriiigi zebeer emkidkekiin ton çukala ba yndesen dekem nekecel men bolno şuu. Geke zuura bidener mal azalda yrgelziin brigaada eşee baiguulsan ygei, brigaada ba ilangajaa brigadiriigi şilen olko jabadalda ylemze jikeken sanal tabina ygeibdi. Uçar iimede malaa ebelzyylke jabadalda azaliigi zebeer emkidkekiin ekin tyryyşiin kereg bol. bol brigaadiin geşyyd bykeniigi tus tustani saitar narinaar şilen olzo brigaada baiguulka jabadal bolno. Aduu maluudiigi tus tus tereleereni ba KTF deere azal kedelmeriigi kerkin emkidkekiigi enyynii dooro zaagdana.

Eberte tomo mal tukai.

Ende gol çukalani juub gebe ynieedee subai ykerteeni 100-40 tologoi ba tedenii tugaluudiilig 100-90 tologoi sereg bolgokodo zokiko geze toolozoi- Tiime sereg gyyrte bol nege akalagça brigadiin ba zurgaan ynieeçen malçan karka bolno. Tere brigadiiriin ujalga bol:

1. Maliin too byridkeke ba byridkesen medee egeke. Malaa cag darui zebeer ideelyylke ba usalka, yniee saaka, tugalaa ideelyylke, ba tedeniigi sainaar karkiin koinoos kimgadan karça baika.

2. Ebese tezeelee zebeer gargaşalkiin koinoos kimgadaka, kolkoosuudaas kemeer juu kemzyyreer tezeel tuşaaza abka ba tyyniigi maliin kaşaan dotoroo acarka jabadaliin telee oroldoko.

3. Maliin teliigi debter deere biçeke maliin ekesen tukai aagta kiike, tugaluudiigi çigneke (tereke cagtani ba gyyrtede tuşaaka yjede zurgaan sara dyyrkedeni-2 daki çigneke ba emçenii tusalamza erike.

4. Bukanuudaa ideelyylke ba tedeniigi ceberleke arçaka, salkinda gadaaçani gargaka, orooniigi jabuulka, tyyniigi temdegleze baika ba terelgiin bairada, karuul bailgaka.

5. Maliin kaşaan, koton baira men tyyn çelen tezeeliin skalaadiin ariuun ceber baikiin koinoes kimgadaka.

6. Brigaadada tuşaagdasan zeeri, zeeke şireke zebseg ba moridiin gyiced sain baisanii telee kariuucaka.

1932 onii Ogtiaabri 15-naas Dikaabriiin 31 kyrtei ebeliin ekin yjede eeriingee gyyrtiin ynieedees saasan 10 liiter syn bykenii brigadiriiin kedelmeriiin telee 10 sootog azalta eder tooloko. Kojordoki yjede 1/I 15/V kyrtel 10 liitriin telee taba taban sootog. Tyynees gadana maliin ba tugaliin sain baisanii telee tugaliin amiduin çignyyriin 6 kiilo nemecenii telee 10 sootog brigadiirta toologdoko baina.

Tailbari: 1. Ynieediin terelge bol 90% togtoogdono. 2, Buka bykenii 80 ynieed.

Yniee saagçad malçanii ujalga juub gekede:

1.) Ynieediin keke delengiini ugaaka, saaka. ynieedee arçaka, ideelyylke, usalka, sabanuud ba yileubriin kubsasa ugaaka, ynieedee oroondo uruulkada ba tugalaa çigneke yjede brigadiirta tusalacaka.

2) Tugaliin koinoos karka, terelgiin bairada sakika, ebesenii skiaad ba ovin deerees tezeel zeeke gebeç 1 kilomeeterees kolo bişe.

Tailbari: Kerbeede, ebese tezeeliini nege kilomeeterees kolo baibal kolkoosuud bişe aza akuia kedelmeri mete maliin kaşaanda acarza egeke bolno.

3) Malçan bol maliin kaşaan ba kotoniigi ceber bailgaka şibke ba bişe burtaguudiigi kurlaaka ba tyyniigi kacaagaas caaşani zeeke, gebeç 4 kilomet kolo bişe. Malçan ynteeçenii azaliin telee ebeliin cagiin ekin kagasta 15-X-as 31-XII kyrtel saagdasan 10 liiter synii telee tabi tabin sootog tooloko. Obeliin cagiin kojordoki kagasta saagdasan 10 liiter syn bykenii 25-5 sootog toologdoko. Eder byritin saalgiin ynii kemzee bol dunda zergeer 1932-33-onii ebelkarsan nutagiin yylteriin nege ynteende 15-X 31-XII kyrtel ekin yjede nege liiter kagasaar togtoogdoko, 1/I 15/XII kyrtel kojordoki yjede 3-3 liitereer tyynees gadana, malçan yniceçende zurgaan sariin nasatai 10 tugai kykenii kerbee tedeni sain bejetei baibal syynii telee toologdoson azalta ederte 20% nemegdene.

Brigaada bykende ebeliin cagaa ergelze karka tuskai tootoi ykeryyd tuşaagdaza egtene. Ene zereg ykerteni jamar yker orkob gebel: caamkai ynieed, subai ynieed bolno. Ynieeçende yker ulgasa ege ue jabadal bol tedenii ziliin saagdasan synii ba tyyn çelen tedenii tugallaka cagiini casuu zil baisanii yndese deere kiigdeke. Ynieeçen bykenii ykeryyd dotoroo şirte tugallasan, nomokonuud da baga syyte ba jike sytei ynieed baika josotoi.

Tailbari: Brigaadiin gemeer muugaar tugallasan uçarta brigadiiraas 10 azalta eder ba malçanaas 5 azalta eder koroogdoko.

Bilçeze jabasan ykeryyd bol 200 tologoi tootoi seregte orko bolno. Iime gyyrte seregiigi karakiin tula 5-kynii brigaada baiguulagdana, tedenees 1 brigadiin 4 malçan. Brigadiiriin ujalgada juu erneb gebel.

1. Maliin tooloko, medee egeke, malaa cag darui zebeer ideelyylke jabadaliin koinoos kimgadaka. kçalka, maliin koto kaşaagi ceber bailgaka ba ebese tezeelee zebeer gargaçalka ba acarka, maliigi tuşaaza abka ba egeke, maliin emçeniigi jiryylke, brigaadada tuçaagdasan zeeriigi byrineer ba sainaar barikiin telee kariuucaka ba byke kedelmeride ceke kabaadalcaka bolno.

Malçanii ujalga bol malaa ideelyylke usalka, malaa arçaka koto kaşaagaa ceberleke, aragal çibkee gargaka, nege malçan bykende 10 ykerees deeşe bişe baika Brigadiiriin kedelmeriiin telee maliin amidiin çignyyriin kilograam bykenii nemesenii telee 3,2 azalta eder abana. Malçanii kedelmeriiin telee tyynii beleg maliin cmiduin çignyyriin kiilograam bykenii nemesenii telee 10-10 azalta eder.

Morisiin tukai

Morinii eskeberide 130-150 tologoi toonii aduun seregiigi gol bykeli bolgon tooloko zailaşa ygei. Iime seregni 4 kyntei brigaadaar karagdaka, tedenii negeni moriço-brigadiir baika baina. Byke moriçonii ujalgada bagtaka zyilyydni: kilomeeterees kolo bişe gazarta tezeel zeeke, usa tezeel egeke, bairiini zasaka, argaliini kajaka, tezeel beledkeke, morisoo ceberleke ba talada gargaka jabadal bolno. Azaliin telebərini morisiin beje kamgaalsan baibal 1,25 azalta eder bolno. Unagalka proceenteni 70 baina. Moriçonii gemeer dutuu unaga gaigasan uçaruud bykende brigadiiraas 15, moriçonoos 10, kamta 25 azalta eder daragdana.

Byke unagalka gyynyydiin sain unagalsanii telee unagan byriees brigadiirta 2—2 ba moriçondo 4-4 azalta eder nemegdene. Kolkoosuud ba mori eskeke feermenyydte sain yylteriin gyy ba zaluu morisiigi karaka noormoni moriçon byride 12 unagatai gyy bujuu 8 saraas deeşe bolson 30 zaluu aduun ba esebol 6 azarga kyrtene. Sain yylteriin gyynyyd 70% unagalka josotoi.

Brigaadiin gemeer unaga kajasan uçarta brigadiiraas 30 ba moriçonoos 15 azalta eder daragdana. Belçeeride gargaka yjede tuşaasan unagan byriin telee moriçondo 25 ba brigadiirta 6 azalta eder telegdene. Azarga karadag moriçoni unagan byriiin 5 azalta eder abka bygeed, kerbee busadiin gyynii azarga karabal moriçonii busadiin gyyn byriiin 10 azalta eder abana.

Konidiin tukai

Koninii azaliin gol jidiniice bol yylter ba ere emiin ilgaagaar nege tereliin konidoor baiguulsan otaara (koton) bolno. Otaariin koninii too bol 1000—1200 tologoi baika josotoi. 1200 konitoi ataarada kariuulka karaka çabaanii (koniçonii) brigaada 4 kyn baika, juu kiike ujalgataib gekede: a) daaza absan konioo ideelyylke, baika baira ba belçeeriigi sainaar azallaka, b) usalaka, v) Viternaariin argalga yyskelgiigi sakika, kaniaadan ba eldeb ebeçeniigi narinaa sa ika karagalzaka, g) Ykesen mal in arisiigi ebçeze abka, d) koninii bairaas 1 kilomeeter gazaraas çabaanii brigaada eesedee koniniigoo kooliigi acaraka ba kerbee bairaas kolo tasarkai gazaraas kool acaraka bolbol baga kedelmeritei baisan kedelmeriçeneer acaruulka e) Imnike ba syyliigi tairkadaa imagta maliin argaçan bujuu feermiigi daagçiin zaabariaar baika. 100 tologoi koniigi nege kyn azallaka 100-aas 400 kyrtele 2-kyn, 500-aas 800 tologoi kyrtele brigaada 3 kyn ba negenii brigadiir baika. 800-aas 1500 kyrtele çabaanii brigaada 4 kyn azallaka josotoi.

Kelceete azaliin zişee bolko cegnelge.

Kiike azaliin nere	Brigaadiin azaliin noormo 1 zil. tologoi ba ceentnireer.	Nege azalta ederte azallaka too: Koniçondo	Koniçon brigaada	Bykii brigaada	Ziliin azalta ederiin dyyrgeyiled. teseb: Koniçondo	Koniçon brigaada	Bykii brigaada
Amidii garasan kurigadiigi teresen eder temdegleke	410	0,12	0,18	0,54	50	75	225
Amidii kurigadiigi ekeeseni ilgalga . .	410	0,17	0,26	0,77	70	105	815
Tomo koniigi bykeli ziliin karalga . . .	470	0,17	0,26	0,77	80	120	360
Nege sarada kuriganii amidiin çegnyyr ceentnireer	100	0,8	1,2	3,6	80	120	350
Nooson ceentnireer	13	6,1	9,2	27,6	80	120	360
Syy ceentnireer . .	45	0,88	0,39	4,0	40	60	180
Kamta .					400	600	1800

Zişee: Çabaanii brigaada bol nege otaarada (kotondo) 500 eke koni karaka. Nege ziliin yiledberiiin daabariiigi zokioolgo:

a) 410 tologoi kurigadiigi ekeeseni tyryylze 8—sariin nasa kyrtel dundaas deeşe tezeelgeer bykii deeree amidiin çignyyreer 100 c. kyrtel kyçelyyn tezeeke (oroondo oruulagdasan eke koninuudiin toogoos 82% kurigad bykeni 24 kiilo bolno).

b) Bykii zildee 470 tomo eke koniigi karaka (94% too tolgoigiigi amidii sainaar ondo oruulka).

13c) Ekees ba kuriganaas kamta c. nooso abka. (tomo koninoos 2,71 kiilo, kuriganaas 0,7 g. abka).

ç) Eke koninoos 45 c. syy abka (teresen koninii 50 kubiaas 70 eder 21-21 liiter).

Daabariiin cegnelgiin josoor 1800 azalta ederte brigaadiin abka joso:

a) 410 kurigan 2,2 azalta eder baika. (Enyynees koninii terelgiin 0,54 azalta eder) ekeeseni salgalgada 0,77 azalta eder ba nasanii urgalga bujuu ali kudaldaanaa tuşaalga 0,89 azalta eder.

(yrgelzeleliigi 3 doki niuurta yze).

Kedee azaliin maliin ebelzee emkidkeke ba ebelzyylke tukai sanuulga

2 daki niuurlin yrgelzelel)

b) Nege zilde 0,77-0,77 azalta eder koninii too tolgoigi karaka eneni bol 360 azalta ederte 470 konidiigi azallaka bolno.

ç) 27-6—27,6 azalta ederte 13 c. nooso 360 ederte tooloko.

ç) Nege ceentnir syy 4-4 azalta eder juu ali 45 c. syy 180 azalta ederte tooloko.

Gakain azal.

Gakain tezeelgiin yjede gakaiçanii jabuulaka kiike noormo.

Zaluu ba kegçen eke gakaigiigi 9-sarada 20 tologoi azallaka. Byke gakaigiigi 20 tologoi. sajakan garsan 2-aas 4 sara kyrteleki zulza gakaigiigi 100,, 4-aas 9 sara bolson zasaka gakaigiigi 80 tólogoi azallaka. Şakaza baisan 4-aas 9 kyr. gakaigiigi 75 t,,

Nege gakai azallasanii azalta ederiin telelge.

a) Nege tologoigiigi nege eder çanar saintaigaa azallasanii telee 5 sooto azalta ederiigi 2 eke gakaida abaka. 4 sooto azalta ederiigi zulza gakai byri abaka: 10 tologoi sajakan garasan zulza gakaida 3 sooto azalta eder tooloko.

b) Azaliin çanariin telee telekedee: Ekeeseni salgaka cag kyrtele tezeesen nege gakain zulzagiin azalta ederlin 10 kubiiin zurgaani baika. Ene kekeze jabasan zulzaganii çignyyriin ilyy garsan kilograam byri azalta ederiin 100-nii doloon kubi baika; buka gakaida geşkyylsen emegçen gakai byri azalta ederiin arbanii nege kubi baika. 5 Kilograam çignyyreeree nemesenli telee azalta ederiin zuunii 8 kubi. 3 Kilograamiin zuunii 5 kubi. 2 Kilograamiin zuunii 3 kubi baika.

Noormo negen ziliin dotor çanar saintaigaar dyyrgesen kolkoosçon bol dooro dursagdasan tooto azalta eder kedelmerilze bolno.

Gakaiçanii eke ba zulza gakaigiigi azallaka tukai

a) Nege zilde eke gakai azallaka joson 20X360X0,05:2=180 azalta eder.

b) Nege ziliin torşo dotor eke gakai byriees 9 zulza garsaniigi azallasanii. . . 180X0,60=108 azalta eder.

c) Zulzagiin garsanii koino 2 sara bolsonii yjede amidiin çegnyyr 100 kiilo zulza byriiin. . . 180X10X0,08=126 azalta eder,

Kamta 414 azalta eder bolno,

Buka gakai azallasan gakaiçan

a) Nege zilde byke gakai azallasanii 20X360X0,04=288 azalta eder eke - 20X50X0,10=100 azalta eder baika.

3. Ekeeseni salgasan zulza gakaigiigi azallaka

a) Zil dotor 650 tologoigiigi 60-60 eder 650X60:10X0,03=117 azalta eder.

b) Ekees salgagdasan zulzagiigi amidiin çegnyyreer 30 kiilo kyrtele koolluulkiin 650X20X0,8:5=208 azalta eder baika.

Kamta 325 azalta eder.

5. Şakamal gakainuudiigi kargalzagça bol.

d) Negen zil dotoroo 210 tologoi gakai karasanii, 360 eder bykende 200X360 0,02:15=101 azalta eder.

b) Amidiin çignyyreer 30 kiilaas 100 kiilo kyrtel targaar tezeesenii (70 kiilo) 210X70 0,05:3=245 azalta eder, kamta: 346 azalta edertei bolno.

Tezeeliin zyil, usa, tyliee şiregçed bol, feermenyydte toologdozo kolkoosiin azaliin noormoor azalta ederiigi cegnegdene.

Alba zakirgaanii ba biçegiin kedelmeriçed bol, kelceete josoor toocogdoko, zygeer gakai karagçadiin azalta ederiin dunda taliigi barimtalagdaka josotoi, ene zuuraa: Feermiigi erkilegçe bol, gakai karagçiin azalta ederiin dunda taliigi barimtalza 150% ba ulasiin zygte egteke gakai tuşaaka tesebee cag bolzortoni uruulza çadaa juum bol, (gakai karagçiin azalta ederiln dunda talaar) 25% nemelte egteke bolzo kamta: 175% toocogdono. Teeknig ba maliin feeldşeernyyd bol, gakai karagçiin azalta ederiin dunda taliigi barimtalagdaza 150% toocoko josotoi. Brigadiir, tezeel egegçe ba arig ceberiigi sakigçad bol, gakai karagçiin azalta ederiin dunda talaar 125% toocogdono.

Ulasiin zygte tuşaaka tesebees ilyy tuşaasan 5 gakai byriiin 1 azalta ederiigi deere dursagdasan tusagaar toocoonoos tusagaar nemelte bolgon feermiigi erkilegçe abanaa.

Feermiingee yiledberiiin byteemziigi deere ergekiin ba gakai karagçadiin kedelmeriigi ergedkeke bolon, gabşagaiçuudiigi olko, azalta ederiin ba bişeç daabarinuudaa sainaar gyicedkegçed ba toogiin talaar ilyybçelegçediigi, şagnalta olgokiin telee, feermiingee olzoos şagnaltiin foondiigi 3% gereegiin josoor baiguulkiigi tus kolkoosiin pravleeniiin zygees, feermiigi erkilegçetei kamtaran zokiooko zergetei baina.

Feermedee kedelmerilze baigaa kolkoosçoniigi şagnalta olgokodoo dooro zaagdasan barimtanuudiigi karaa bolgoko josotoi.

a) Azaliin noormiigi ilyybçelsen.

b) Gakaingaa kyçiigi muuduulan ygeigeer, zulzaganuudaa amidiin çignyyreer deeşelyylsen aad, tezeeliin zyiliigi kimagadaltaigaar gargaçalsani.

c) Gakaigaa sainaar tellyylze, negeç zulzagiigi dutuugaar garguulaa ygeigyyd.

ç) Gakain ba bişeç maliin bairiigi ceber sainaar bailgasaniigi.

d) Aagrozooteeknigiin ba emnelgiin kemzeenyydiigi sainaar gyicedkeseniigi.

f) Byke feermiingee kedelmeriigi narizuulza emkidkeke bolon mal ba kabaatai keregselyydtee kimagadaltaigaar kandasaniigi.

g) Cag bolzortoni gakaigaa keelizeryylsen ba subairaka jabadaliigi bagadkaza, telee abkadaa sainaar azallasaniigi, karaadaza.

Şagnalta olgokodoo, azalta edereer, ed baraagaar, surguulida ilgeeker, nom debtereer ba eçene surguulida suralcaka bolon, ekskyyrsede ilgeeke g. m. baika josotoi.

Azaliin sakiliigi ebdegçed, feermiin zeeri ba maldaa kair kimaga ygeigeer kandagçad, azaliin noormiigi dyyrgedeg ygei, kelceete azaliigi çanariin ba zaabariiinç talaar kazagairuulagçad g. m. aaşa gargagçadta dooroo zaagdasan majagaar kandaka josotoi gebel:

Yiledberiiin zebleen deere niitiin zygees zigşyyritei ba içyyritei geeşeç geze oilguulka, kaniin sonindo tolilko, kara cambar deere biçeke g. m. brigadiiriin, feermiigi erkilegçiin ba pravleeniiinç zygees dongodolgo sonoskoko, azalta ederiigi dooguur cegneke, azalta ederiin cegnelteer dooguur kedelmeride kabaaduulka, feermiin azalaas nege keden bolzorto cagaar gargaka, niitiin azal deere tarşalka sanaltai zalkuu—loodorinuud ba zasarka naidabari ygeinyydiigi, kolkoosiin niite geşyydiin cuglaanii togtoomzoor kolkoosoos gargaka keregtei, korto zorilgoor feermiin zeeride syid kiigçediigi, ba kulagailagçadiigi kolkoosoos gargakaas gadana kariuucalgada kabaaduulkiin telee keregiigi syydte egeke josotoi.

Sovkoosuud ba kolkoosuudiigi çadabaritai kedelmeriçedeer gyiced kangaka jabadal bol, tuiliin çukala gekiin kamta, ilangujaa usanii ajuulda zarim aimaguudiin daarigdaza ebese (şiryyn) kooloor dutamag kangagdasan deerees byriç çukalaçalka uçar bolgozoi.

Mal azalda jabaza baigaa kedelmeriçediin çadabariigi deeşelyylke ba tedeniigi oloşoruulka bodomzo bol „Teeknikiigi şudalka" gesen loozoniigi dyyrgekees gadana, kolkoos feermenyyd ba sovkoosuudiin yiledberiiin tasag byride, mal azaliigi jaaza sainaar kegzyylke jabadaliigi suralcaka cag yrgelziin dykerig togtoozo, tyynde tuskai tesebeer mal azal tukai nom debteryydiigi yzeke suralcaluudiigi emkidkeke, ene suralcalda kolkoosuudiin ba aimaguudiin çadabaritaniigi kabaaduulka.

Byke kelkoosuudiin ba sovkoosuudiin dergede malaa dulaan bairada oruulkaas urida, mal azaliin brigaadanuudiin kyyrse ba konfereencenuudiigi neeke ba tyyn deere—jaaza, jamar meetedeer malaa ebelzyylke tukai ergeer tanilcakaas gadana, zokiko zaabariaar mal azalda kedelmerilke bologçodiigi kangaka bolno. Ene kyyrse—konfeereence deere byke brigaadiin geşyydiin kabaadalgataigaar 2—3 konogto dooroo zaagdasan zyilyydtei tanilcaka ton çukala gebel: 1). Tezeeliin teseb, 2). malaa zebeer tezeeke tukai, 3) brigaadiin ujalga ba azalta ederiigi jaaza kangagdaka tukai—tanilcanaa.

VI Vetirenaariin ba arig-ceber.in erke baidaliigi tokiooldulan baiguulka tukai.

Malaa toogiin talaar oloşoruulka jabadaliigi erkilkedee, erkebişe zaluu malaa kimàgadaka, ene jabadalda zaabariiin josoor maliin bairiigi tekieerke josotoi; nege tugaliin bairada 8-10 tebker meeter keregtei, nege eme gakaida zulzagatajaa baika 4—6 tebker meeter keregtei, zygeer tonç ceber sainaar arilgamal baika uçartai; 5 konog byri negen udaa şaliigi kaluun usaar ugaaza, eder byri dibeskeriigi selgyylze çinelze baika uçartai sara byriiin negen udaa bairiigi izviooskoor cagaadaza baika. Zaluu maliin bairiigi 8—10 graadas dulaan bailgaka josotoi. Tugalaa usalkadaa ceber kynegeer, kuragaaraa damzuulza ogto bolko ygei, tugal bol, tyryyşiin eder syy uukadaa kuragaar damzaza bolko ygei, gyiken saba dotor syigee kiigeed, surgaka josotoi, kuragaaraa damzuulka arga bol. ebeçen taraakaas biçe juuç ygei geze medeke josotoi. Kolkoos byken bol, erkebişe byke mal maluudta, mal byriiin toogiin 2—3% bagtakaar tusagaar ebeçen malaa bailgaka „izoliaator" baira tekieerke josotoi, ene izoliaatoriigi barikada, dylii tasalgataigaar barika. Maliin ebeçen tukai emçende darui medeeceze baika ba tyrgen kemzee abça baika josotoi. Ebeçen malaa karaza baika tusagaar kyn baika uçartai. Ebeçen malaa tusagaar bairada bailgakaas gadana. koolluulka ba bilçeeriiin gazariigi tusagaar baigaka, usalka gazar tusagaar bailgaka kerbee tonog zebseg keregtei bolboç, tusagaar tusagaar bailgaka keregtei. Ebeçen maluudaa kool ilgaatai baika uçartai.

Ykesen maliin (segiigi) çiiriigi mogiiliin gazarta 2-meetrees deere b şeer maltaza bulaka josotoi, mogiilo bol maliin usalka ideelke gazaraas kolo bailgaka keregtei, mogiilo bol koriootoi, bekilemel yydetei, tooriuulaad kanaav maltasan baika uçartai, mogiiliin gazarta malaa jabuulka ygei, kaldabaritai ebeçeneer ykesen maliin (kabadar, saap, milan, g. m). arisiigi abkiigi korimzologdanaa.

Zaluu maluudaa kiudaza baina

Selenge. Orongiin somonii „Ulaan Odon" geze arteeliin mal azalaa erkilegçe Badma - Ceren Sundiin gegçe bol. ene zunai yjede keden olon buruu kaşaraguudaa imagta geşyydiin kooliin keregte zoriuulsan baina.

Basa 10 tukai kuriga eşegedee ybeçin kyniigi arasaariin orlooko keregte geze aluulsan baina.

Iimeer aaşalza baisan Sundiin gegçede tyrgen kemzee abka ba, enyyntei ebseze suusan pravleeniin tyryylegçiigi orkikoor bişe geze sanagdana.

Orongiin dolgin.

Maluudiigi zebeer ideelyylke ba sainaar karuusalka keregtei

Yiledberiiin oronii dergedeki yyriin kedelmeri tukai

BK (b) Namiin TK-iin togtool

Yiledberiiin oronuudiin dergedeki namiin yyryydiin kedelmeriiin tukai iledkel sonosood „namiin ba yiledberiçenii ebleliin kedelmeriiin gol kyndiigi ceeke ba brigaada ynekeeree şilzyylkiin" tukai namiin 16 dugaar kuraliin togtooliin ba „ceekede ba brigaadada jabuulka namiin ba niitiin kedelmeri tukai" 1931 onii maartiin 21-de gargasan TK-iin togtooliin bolon, n. Staalinii tyykete zurgaan zaabariigi gyicedkesenii yndeseer taabrig ba zavoodiin dergedeki namiin yyryydiin kedelmeri ton kyçetei bolzo, tabanziliigi gyicedkekiin telee temeceke temecelde niitiigi udaridan ketelberilegçe bolko namiin yyryydiin yyrge ulam byri urgasan baina geze TK bol temdegiene. Iime deerees namiin 16 dugaar kuraliin engersenees koiso ene yjede zavood ba taabrigiin namiin emkinyyd ynekeer yiledberi'sangiin tesebiigi gyicedkekiin telee temeceke temeceliin udaridagçad bolon socaliis meriicee ba gabşagaiçalka jabadaliin emkidkegçed bolson ton ile todoor yzegdesen baina.

Jikenyyd yiledberiiin oronuudta ba yldesen olonki aguu jike yiledberiiin oronuudta baigaa namiin ba komsomooliin geşyydiin kagadiini socaliis meriiceede ba jabadalda kabaaduulka keregiigi 16 dugaar kuraliin togtooliigi gyicedkeze, nam bol erkilze çadasan azai. Geketei kamta ene kugacaa dotor namiin geşyyd kedelmeriçediin too oloşorozo 500,000 kyn bolson baina.

Yyriin tobçoonii syyliin songolto juu karuulaab gekede, namiin geşyydiin too oloşorkotoi kamta namiin idebki urgaza keden arba mingan zaluu, şine namiin geşyyd idebkited yyriin ketelberilegçener bolon debzyylegdesen baina. Ene bol bolşoviigiin eesediingee şyymzeliigi ba namiin dotorki demokraatiigi gyiced ergeneer delgeryylsenii yndeseer namiin niite geşyydiin idebki keçeel ba yyskei zorig esen kegzeseniigi danç sainaar karuulka zyil bolno.

Leeninii zinkeni şugamiigi ba TK-iin diregtiiviigi azal kereg deere ulas teriin talaar ton zebeer bejelyylsenees nam bol ene amzaltanuudiigi daban garasan azai.

Tabanziliigi 4 zilde gyicedken ilakiin temecel ba socaliis baiguulaltada tokiooldoson kyçer berkeşeelyydiigi ilakiin temecel baruunii ba Trooskotonii etegeedeer temecesen temecel bol ekin tyryyn faabrig zavoodiin dergedeki namiin emkinyydiigi katuuzuulza tedeniigi ulas teriin yzel surtaliin talaar nileed deede şatada kyrgesen baina.

Namiin zinkeni ba orologço geşyydiigi Maarks-Leeninii eşe ukaantai tanilcuulan kemyyzyylke jabadaliigi saizaruulan tabiza, „Prolitaariiin kubiskal" geze sedkyyliin redaagcaada n. Staalinii biçesen biçeg dotor zaagdasanii josoor, kazairuulka jabadaltai temecesenii yndeseer manai namiin tyykiigi zebeer oilguulsanii uçaraa namiin yyryyd bol ulas teriin yzel surtaliin kemzeegi ulam byri deeşelyylsen bolno.

Kedelmeriçen angiiin aguu jike eseltetei ba ekin tyryyn zaluuçuudiin ba kedelmeriçenii eeseeinii ireltiin ba keregseliin eseze jikedesentei kamta yiledberiiin oronii dergedeki namiin ba komsomooliin yyryydiin zorilgonuud ulam byri jikedesen baina. Yyryydiin kedelmeringi şinedken emkidkeke jabadalda ba namiin uriaa loozonguudiigi azal kereg deere bejelyylkiin telee temeceke temeceliigi toiruulan emkidkeke jabadalda niitiigi udaridan ketelberilke keregiin şine zorilgonuudiigi cem gyicedkeke jabadalda saad tebeg uçaruuldag dutagdaluud yiledberiiin oronii dergedeki namiin yyriin kedelmeride nileed olon baisan azai.

Uçar enyyn deerees Tebiin komiteediin duridkakani: Zavoodiin ba faabrigiin azal kereg deere garsan dutamaguudiigi tus gazariin baidalda toiruulan ile todoor ene cagaa ileryylen, enyyniigi bodoto azal kereg deere usadkakiin tula jamar kemzee abka jabadaliigi temdeglen, caaşadaa byke namiin ba niitiin kedelmeri saizaruulkiin kemzee abkiigi kizaariin, moziin, kotiin ba aimagiin byke komiteedte ba ene mete faabrig zavoodiin namiin komiteeduudiin tobçoonuudta bolon yyryydte duridkaka. Ekin tyyryyn TK-iin duridkakani:

1) „Kedelmeriçen angiiin erilte keregselde jikeken ankaraltai ba bodomzotoi kandaka; manai nam bolon yiledberiçenii ebleliin emkinyydiin praagtikada alban koirog joson tediin yzegdeliigi bagadkaka; kedelmeriçen angiiin omog sanaanda jikeken seremzetei kiorko sonoroor kandaka" I. Staalin) geseniigi byke kedelmerideе delbelen gargakiin zailaşagyigi barimtalza bykii kedelmeriçeniigi ulas teriin kedelmerieer ba bolşoviigiin medelde oruulka jabadalaar dyyren karijaadazal çadaka.

2) Aza akuin ba ulas teriin baidaliin tukai asuudaliigi yrgelze cagaa nebtergen, kedelmerlçediin dundaki jerenkii niitiin kedelmeri ba ulas teriin kemyyzeliigi saizaruulka. Zavoodiin kyçen deere zogsol ygei, udaridan ketelberilegçe idebketedees yiledberiiin oronii dergede iledkel kiike jabadalda kabaaduulza, meneeneikieer zişekeer bişeer namiin komiteeduud emkidkeke josotoi.

3) Ceekede byke kyçee ba sanal bodoloo ceb ceke kanduulan namiin yyriin kedelmeriigi saizaruulka. Namiin komiteediin ştaadiigi koosoor oloşoruul ygei, ceekiin yyriigi kaadraar kycezyylen kangaka.

Namiin zarim emkinyydiin sain turşalgiigi temdegleke zura, namiin cuglaanii negedkemel ederyydiigi kiike jabadal zokimzotoi geze TK toolozo, namiin cuglaa kiikiin beledkeliin kedelmeri zarlal, cuglaandaa jirelge, iledkeliin çanar, kelceke zyilyyd g. m) ton sainaar emkidkeze, bolşoviigiin eesediingee şyymzeleliigi ba namiin dotorki demokratiigi ergeneer delgeryylke ba batalsan togtooluudiingaa gyicedkeliigi yrgelze şalgaza baikiigi kangakiigi kotiin, rajoonii komiteeduudiigi ba namiin yyryydiigi ujalgalba.

4) Namiin yyriin cuglaagi ba cuglaan deere iledkeke jabadaliigi — leekcetei, namiin surguuliiin ba dykerig g. m. surgaltai kolbolduulza, namiin zinkeni ba orologço geşyydiigi Maarks - Leeninii eşe ukaantai tanilcuulan kemyyzyylke jabadaliigi tabikadaa teoriin surgalgiigi menee yjiin ulas teriin bodolgotoi ba namiin uriaa loozongotoi ton nigtaar kolbolduulka. Yiledberiiin oronii dergede ketelberilegçe namiin kaadriigi kemyyzyylke jabadaliigi T. K. bol tuskai çukalçalan temdeglene.

5) Namiin yyr bol Niitiin ulas teriin baidaliin ketelberilegço bolko ba zavoodiin dergede byke engerze baigaa namiin kedelmeriin ba niite aza akuin jabuulgiigi udaridan, kedelmeriçediin erke baidaliigi olgon, edeneriin eriltiigi kangaka temeceliin emkidkegçe bolko tuta (yiledberiiin oronii diegede tuulain, gakain, zagasanii ba ogoroodiin azaliigi emkidkeke) keregiigi udaridan, byke emkinyydiin kedelmeriigi soliko eberçelke zergeçeke jabadaltai temecen, zavoodiin komiteediin kedelmeri ba kiike yile yyrgiigi deeşelyylen, negen ekite zakirgaagi ulamaar bekizyylkiin kamta yiledberiiin oronii dergedeki namiin yyriin yyrgiigi.. deeşelyylke ton çukala azai.

Zarim yiledberiiin oronii dergede 50-60 ba enyynes deeşe namiin yyriin toogi bolgoko jabadaliigi tabil ygei yjiin yyriigi, namiin gryypiigi ba brigaadiigi todorkoi ketelberieer kangaka.

Zavoodiin namiin komiteediin ceekiin kalaani ba yjiin yyryydiin ba namiin gryypenyydiin kedelmeriigi oiriin cagaa zişee yzyylmeer bolgon tabikiin tula doodo şatiin yyryydte cag darui tusalamza ba zaabari egeze baikiigi byke nutagiin namiin emki zurgaanuudta TK bol duridkana

Tosobeledkeliin zagsaalaas

Tosobeledkeliigi oişooko ygei ene froonto deere ùntaza baigçadiigi seriyylke

Tosobeledkeliin jabadalda saad kiize, beledkeliin tosiigi kuluugçadtai eric temeceke

25|IX - 33,1%

5|IX - 39,5%

Syyliin 10 konog dotor 6,4 % urigşaa dabkiba

Ulasiin tosobeledkeliigi tesebiin josoor gyicedkeke tukai enyynees urida respyybligiin tebees keden udaa zaabarinuud gargagdasan ba ene kampaaniigi bolşoviigiin meetediigi kere leze dyyrgeke geze ton sonor diregtiibyyd ali olon egtesen baibaç, tosobeledkeliin ogtiaabri 5-nii byridkelees medekede byke respyyblig dotoroo araikan geze 39,5% gyicedkeze bainabdı.

Syyliin 10 konog dotor 8 aimaguudaas abtasan medeegeer 6,4% urigşaa dabkişan ba jamar aimag tyryyleed jabanab gebel: Koriin aimag tesebee 66,5% Bargazan 58,4% ba Ek. Bulgadiin 51,7% gyicedkebe kamagiin koino şirgyyldegçed gebel: Tynkenii, Agiin, Jaruuniin aimaguud bolno.

Manai kedee brçegçediin biçegyydees medekede, zarim somonii zeblelyyd, kolkoosiin pravleeninuud bol tosobeledkel tukai juuç kiideg ygei ene kampaaniigi kurdabçalkiin telee ankaral tabidag ygei, karin zarim kolkoosiin ketelberilegçed bol tosobeledkelee gyicedkekijn orondo. tosojoo kuluuza ende tende kudaldaza baisanç uçar boldog baina (Selenge). Ene metiin zigşyyritei baidaliigi somonii zeblelyyd, nam komsomooliin emkinyyd karabaç jamarç kemzee abka ygei, karin ebseze suudag juu geze sanakaar uçar toklooldoko bolzoi.

Aimagiin tebees tosobeledkeliigi kurdabçalka ba beledkeliin tesebiigi gyicedkeklin telee, sanal bodoloo tabikaar bolbo.

Kemzee abagtii.

Selenge, Nojokon somonii Ceke tagalcariin „Ulaan mandagça" geze arteeliin azaliigi erkilegçe G. Z. Bolodiin gegçe bol, ulasiin beledkalde tuşaakaa baisan toso noos 1 kiilo şara tosoiigi kuluuza, 15 tekerigeer kudaldaza idebe. Bolodiin gegçe bol, Namiin geşyynii orologço aad ene meteer jabakanį ton zigşyyritei gekees gadana, bişe geşyydtee muu zişee yzyylze baina.

nek. Bolodiin gegçe bol, geşyyde gariin kyçeer alkikab geke, muu muukai aaşa yzyylze baidag tuiliin zabkai abari yzyylze baina. Enyynii buzagai jabadaliigi ken zasakab.

Aimagiin namiin komiteed ba namiin yyriin zygees darui ankaraza, zokiko kemzee abagtii.

Congool somkoor.

Korto zorilgoor tosobeledkelde saad kiize baina.

Selenge. Nojokon somonii, ceke tagalcariin „Ulaan odon" geze TOYS-iin tyryylegçe nek. Dabaa Sogtiin gegçe bol, eeriingee emçiin kabaatai nege saaliinga yniegiigi bişe geşyydees niuusaar alaza kudaldaad, karin ynieegiim oi dotor alaad makiigi abaaçasan baiba geze kuurmag aagta byteegeed, kara cai uuka arga ygeib geze, negen syytei ynieegiigi bulimtaran abça eeree saaza baina.

Tus toys bol, tosobeledkelee negeç % gyicedkee ygei baina. nek. Cogtiin gegçe tosobeledkelde baga bişe saad boomto kiize baina. Tyrgen kemzee abça. tesebiigi erkebişe gyikedkyylke keregtei.

Congool somkoor.

(Tosonii aza yiledberiin kolboonii medeegeer)

1932 onii ogtaabri 5- nii medee.

№ №	Aimaguudiin nere.	gyicedkesenii %
1.	Aga	22,5
2.	Bargazan	58,4
3.	Jaruuna	21,3
4.	Zakaamin	35,0
5.	Selenge	43,4
6,	Tynken	30,2
7.	Kori	66,5
8.	Ekired-Bulgad	51,7
	Kamta	39,5

Azakuin toocoonii brigaadanuudta ərgən zam gargaka

Buriaad orondo, 1931 onii syylşiin kvartaalaas ekilen azakuin toocoonii jabadalda jikeken kəgzəltə bolson. Aza yiledberiiin oronuud byride şakam azakuin toocoonii bejee daasan brigaadanuud tərsən baina. Azaliin dyreşelni gancakan azakuin toocoonii brigaada bol tyynii urda yiledberi sangiin təsəbiin gyicedkeliin talaar tabigdasan gan jike sorilgiigi n. Stalinii 6 zaabariiin yndeseer gyicedkeze çadakiigi gerçelen yzyylzei.

Deede-ydiin depoonii gyideliin zasabari deereki n. Olikoviigiin azakuin toocoonii brigaada bol 4 cagiin orondo 1 cag dotor parovoos zasaza, 50 cagiin orondo 40 cag kyiten ugaalga kiisen baina. Nege sara dotor 180 kədəlməriiin cag nəəcəlsən baina. Mən komsomool n. Voronkooviin brigaada bol təsəbəə 150-170 % gyicedkesen, kaluun ugaalgan parovoosiigi 22 cagiin orondo 10-12 cag dotor gargasan, sara byriiin 60-70 tək. matirijaal uəəcəlsən baina.

Təbiin zain galiin staanca deere n. Zangiriin brigaada cag yrgelze ilaza təsəbiingəə 130-135% gyicedze, əəriin yiledberiiin teeknig şudalga jirsen baina.

Azakuin toocoonii brigaadanuudni erkim sain, zorigtoi şuumgai kədəlməriçədiigi kəmyyzyylze çadasan baina. zarim ba kuurmag gabşagaiçuudiigi erkim gabşagaiçuudiin ba azaliin baatarliguudiin zişeegeer zasaza çadasan.

Azakuin toocoonii kədələən too kemzee ba çanariin talaar kəgzəsən bolbo çigi mən jikeken dutagdaluug baina. Keden gazaruudta azakuin toocoonii brigaaduud joson tediin şinzetei geze keleke keregtei.

Azakuin toocoonii brigaadta ankaral tabika jabadal ton suladasaniigi ceke temdegleke keregtei, Mikanliite ba usan traansporta deeree azakuin brigaadta muugaar kandasan deerees butarsan baina. Mikanliidte, şiliin zavood, təm. z. ba usan zamiin traansporta zerge krida jabaka yiledbrinyyd deeree nam ba yiledberiçenii ebleliin emkinyydiin bykeli zonii cag azakuin toocoonii brigaad tukai martaza, tyyniigi oportuniis zamda oruulsan baina,

Zişəelkede, Deede-Ydiin depoodo yiledberiçenii ebleliin zyygees azakuin toocoonii brigaadiigi udaridal ygii balarduulka jabadal yzegdesen baina.

Iime uçaruud Mikanliitede çigi baisan. Tende gurbalzan koşnunii ankaral azakuin toocoonii brigaadta tabigdasan ygiin deere, gurbalzan koşuunii udaridagçadni azakuin toocoonii udka çanar saja boltol medesen ygii baina.

Azakuin toocoogi nebteryylke keregte garsan joson tegiigi barika formoliisam ziçe olon gazaruudta baina. Mənəə t. zam ba usan zamiin traansporta, şiliin zaavood, zain galiin staanca deere zarim brigaadani azakuin toocoodo orson bolbo çigi, tedenii ədərbyriiin azaliigi yzyylke təsəb ygii baika uçar yzegdene. Brigaad ba ceekiin koorondo batalsan geree ygii, azaliin byridkel muu baina.

Zarim brigaadta ezegyi jabadal usadkagdaa ygii, negen gazaraas nəgəədo oruulagdaka jabadal yzegdene.

Kyçiigi zəbəər kubaaza çadasan ygii jabadaluudni keden olon brigadiin azaliin təsəbəə gyicedkeke ygiide oruuladag baina.

Ede bygedeni azakuin tooconoii kədələəndə jikeken saad bolno.

Yiledberiiin oronuudiin namiin emki ba yiledberiçenii emkinyydni sonin biçegtei kamtaran azakuin toocoonii brigaadiigi ərgənəə şalgan karaka jabadal emkidkeze, azallaza baigaa krigaadiin azaliigi zuramçalka ba şine şine brigaadiigi olonoor baiguulkijn tələə eris temeceke josotoi.

Bidener azakuin toocoonii kədəiləəniigi tuiliin deere ergəzə, təgəskəkə ziliin prograama gyicedkeke zebseg bolgoko iosotoi.

Zəndəə bytekede naidagçadta zokiko kemzee abka.

Koriiin aimagiin Acagadiin somonii komsomooliin yyr jabuulagdaza baigaa kampaaninuudta kigee geke juuma ygei ynekeeree əərəə byteke josondo naidasan baina. Gebel əbəsəkuriaalgiin yjede komosomooliin yyr jamarç yyskel gargasan ygei ba komsomooliin geşyydeni sakil gurimaa əni cagiin aldaza keden sara, zileer geşyynii təlbəriəə tələkejəə bolison baina.

Gadana komsomooliin yyriin keregeni əbələəs koişo gekeer somonii zəbləliin gazaraa nege şkaab dotor suurgalaatai kebtedeg baina. Kerbeede yyriingee kədəlməriiigi şinedken baiguulaa uu gebel tyynii mənəə ədər kyrtel duulaaç ygei baizai.

Ene bykii deere durasagdasan tasaldaluudiigi byriməsən usadkaza kədəlməriiigi şine janzaar jabuulka keregtei. C. Cerenzabiin.

Sovkoosiin əbəsə kuluusanii tələə buudaka.

Təb gyicedkeke komiteed ba Aradiin komisaaruudiin zəbləl kojoriin ene ziliin aavgusta 7-nii togtooliin yndeseer, Deede Ydiin rajoonii Doodo Ilkiin somonii niudarganuud Bylyytov Cebeg ba Magdanii Sandan gegçed bol Ilkiin gakai əskəberiləkə sovkoosto kamaatai əbəsə kuluusanii tula niitiigi kamagaalka deede kemzee bolko **buuduulan aluulka jabadalda** şiidkegdebe.

Mynkiin.

Ylkeldesen zərildəənyyd

Versaaliiin gereegi şalgan şinedkekiin tukai asuudal ynendee tabisan Germaaniiin memoraandym bol ilagça ulasuud ba ilagdagçada, bolon ilagdagçadiin əəsədiinç koorondo versaaliiin gereegiin tukai garsan zərildəənyydiigi eris ile gargaba. Germaaniiin koinoos, Veengri bol, ynendee kuubiçalan busaar bolboç, garça. kerbee Germaanida zebsegleke erkiin əgtəkə bolbolni versaaliiin gereegiin josoor zebsegee kuriaalgasan busa ulasuudtaa basa iime erke əgtəkə josotoi geze medyylen kelesen baina.

Ilagça ulasuudiin barimtalza baigaa şugamani zəbkən germaaniiin eriltiigi tedenii jamaraar yzeze baisanaar ilerkeilegdeke bişe, basa Japoontonii zygees Manzuuriin oron cəmərən orozo, Manzuuriigi Japoonii zygees ulas geze toosonii ulamaas Dorono Kizagaarta tokiooldood baisan baidalaar ilerkeilegdene. Ulasuudiin aşag tusanuudiin kelkiee ba tiime kurca bişe bolboç, dutuu ygei çukala probleemenyydaas (yrinyydiin tukai, ediin zasagiin karilcaanuudiin probleeme g. z.) gadana ene kojor probleemenyydiigi imperaliis ulasuudiin keçeneen çukalaçalan baisan uçar ene kojor bol odoo yjede Zeneeve Pariiza, Loondon, Vaşangtoon, Tokioo ba Riim kotonuudta bolzo baigaa diplomaadiin naadanii udka çanariigi ilerkeilne.

Francuusiin imperaliism bolbol germaaniiin eriltenyydiigi ogtolon buruuşaaza Germaaniigi esergyycyylen ulasuudiin negedkemel froonto emkidkekiin zabdalgatai baina.

Aangliiin imperaliism bolbol, germaaniiin eriltenyydiigi ogtolon buruuşazaa sanalaa əgsən bolboç, Evroopiin orondo Francuus ulasiin ezemdeze baigaa kyçən syriigi suladuulkiigi baakanç arcaka ygei azai. „Ilagça ulasuud (Fraanca geze unşaka keregtei) ba ilagdasan ulasuud (Germaani geze unşaka keregtei) kojoriin zebseg kyçenyydiin jike bagiin ilgaliigi" bagadkakani zailaşa ygein çukala baisanii tukai aangliiin imperaliismiin „Taims" sonin bol 3 dakin biçekede kii talaar biçesen bişe. Bydyylig ba eris zyil geze Germaaniiin soninuudaas cegnegdesen aangliiin memeraandym tunkaglagdasanii koinoç „Taims" soninii ene bagadkalgiin tukai biçeze baisaniigi temdegleke keregtei baina. Gebeç, ene memeraandymç bol busa ulasuudtai adali erketeigeer Germaaniiin kabaadalcaka gereegi zebseg kuriaalgiigi kizagaarlakiin tukai batalka josotoi gesen duradkal oruulza, zabsar yleebe. „Taims" sonin bolbol odoo yjede ulam caaşa jabaza. „zebseg kuriaakiin tukai geree bolbol versaaliiin gereegiin 5 dugaar bələgiin solilto bolno" gesen deklaraaca ulasuud odoo cagtaa gargaka josotoi gesen duradkal oruulza baina.

Germaaniiin tukai jabuulagdaza baigaa taşuurdaka ba amtatai zyileer tataka ene bodolgo bolbol Zeneevedeki „zebseg kuriaalgiin" konfereencede Germaaniigi bucaaza, Germaaniiin eriltenyydiin tukai kelceenyydiigi udaaruulka ba germaaniiin bodolgiin erçemiigi suladuulka gesen zorilgotoi kereg mən. Aangliiin imperaliisma bolbol manzuuriin probleeme ba busaç keregyydte əəriingəə aşag tusanuudiigi kamgaalkiin tula iime zamaar maneever kiike arganuudaa kebeereni bailgaka ba ərgədkəkə geze oroldono.

Germaaniiin eriltenyydiigi ileer saişaan ərgəlcəzə baisan Itaali bol basa jabuulganuudaa kubilgaza baina. „Stampa" gegçiin medeceke josoor, Itaaliiin diplomaati bolbol aangliiin diplomaatitai kamta Fraanca Germaani kojoriin koorondo ylemze aşagtai olzotoi zuurçalagçiin yyrge olkiigi çarmaina. Germaaniiin memaraandym bol Versaaliiin tukai asuudal darui şiidkeke asuudal bolgon tabiza, Aangli Fraanca kojoriin zərildəənyydiigi ileşeryylbe Versaaliiin gereegeer garzatuulagdasan bide geze Itaali toolono. Itaaliiin soninuudani germaaniiin eriltenyydiigi saişaan ərgəzə. Versaaliiin gereegi dakin şalgan şinelekiin tukai kyçetei kampaani jabuulsan baina. Enyynees baitagai Itaali bol Liige Naacaas garanabdi geze zanalta kiizei. Odoo Itaali bolbol aangliiin diplomaatitai əgəsən kədəlmərilzə. kair nair ygei şugam barimtalkaas arcasanaa ali bolko zergeereni yneteigeer kudaldakygi çarmaiza baina.

Fraanca bolbol germaaniiigi esergyyceke froonto baiguulka geze çarmaiza baisan jabadaldaa Dorono Kizagaariin orondo Japoontonii jabuulza baigaa bodolgiin tukai barimtalza baigaa şugamaa kooziiri bolgon kereglez̧e baina. Japoontoniigi gancaarduulan tasalka geze oroldozo baisan KAKŞ bolbol Francuusiin bodolgiin kubilgagdakiigi ilangajaa kysene. Gebeç, Fraanca bol KAKŞtei kelcee jike kiize baikataigaa kamta, kojorolzon şugam barimtalza baina. Fraanca bol, əngərsən zilde Evroopa ba Aazi kojoriin koorondo ilgal kiize baisan bolboç, odoo tere bol Liige Naaciin dyrimiigi Evroopadaç ba busa oronuudtaç negen adaliaar kamgaalka keregtei geze Pooli Bonkyriin amaar negen talaas medyylen keleed, Japoontonii tukai tyynii əəriini jabuulza baigaa şugam kubilgagdaba gesen medeeceliigi nəgəə talaas buruuşaaza baina. Geketei kamta Fraanciin zygees udaridagdaza baigaa Liige Naaciin zəbləl bolbol Liittonii iledkel kelceke jabadaliigi koişoluulkiin tukai Japoontonii eriltiigi kangazai.

Gebeç, Francuusiin barimtalza baigaa şugam kubilza bolono gedegeni olon janzaar tailbarilagdana. Pooli Bonkyriin medyylen keleseniigi Ameerikiin tusada bolson kubilalta geze Ameerikiinkinii tailbarilza baikada, Fraanca bolbol aangliiin barimtalka şanamzada oirotozo baina geze Aangliiin soninuud („Nijuus kroniklt") batalan biçene. Aangli Ameerika kojoriin Kitaddaki aşag tusanuudiin beje bejedee tus karşa baisani ton ile tula, Fraanca bol əəriingəə jabuuigada Aangli Ameerika kojoriin zərildəənyydiigi aşaglan keregleke baina.

Ameerika bolbol Francuusiin zygees tusalamza olko geze oroldozo baikataigaa kamta Aangli Fraanca kojoriin karilcaada şaantag şaakiigi çarmaiza baisan bolboç, əəriingəə barimtalza baigaa şugamiigi ileer keledeg ygei azai. Fraanca Ameerika kojoriin ene jabuulganuudiin udkiigi ilerkeelbel: Dorono Kizagaardaki gereenyydiin „nanginiigi" Fraanca ulasiin sakibalani (odoo baigaa gereenyydiigi ebdeze, gazar usa bulimtaran ezemdeseniigi kuuliçalan kereg geze tooko ygei gesen Gyyveriin surtaliigi sakibal) Ameerika bol Evroopadaki gereenyydiin „nangin ba ebdeşe ygeigi" sakika bujuu Versaaliiin gereegiin ebdereşe ygeigi sakika azai. Vaşangatoon paiiiza kojoriin koorondo kiigdeze baisan kelceenyyd bol Ameerikiin əəriingəə syr kyçiigi gancakan Dorono kizagaariin oronoos baitugai basa Evroopiin orondo bekizyylke zabdalga kiize baisaniigi gereçelne.

Iime deerees, odoo jabuulagdaza baigaa aguu jike ba şaşag ulas təriin çanartai naadan dotor şine imperaliis bələgləlgənyydiin suuri tabigdaza baina. Fraanca Germaani kojoriin zərildəənyydiin kurcadasani, Japoon Ameerika kojoriin karilcaanuudiin eris kurcadasani ba Aangli Ameerika kojoriin zərildəənyydiin ulam gynzegiirçe baisani yyniigi gereçelne. Imperaliis ulasuudiin koorondoki karilcaanuud dotor baisan ba bolkoor baigaa kubilaltanuud bolbol imperaliis ulasuudiin bələgləlgənyyd dotor kubilaltanuudiin bolkoor baisanii temdeg bolzo, ene uçaraas imperaliis ulasuud bol jiree ədii cagta əgəsəzə jabuulga kiike ulasuudiigi biderçe ba nen tyryyn jiree ədiin temecel ba baildaanuudiin tula kyçe çadaluudaa bekizyylze baina.

„praavda soninoos."

Ynenii kesegiigi 10000 bolgajaa

Erkim somonii zəbləlyyd erkim gabşagaiçuud ynekeeree gabşagaigaar taraaza baina

Ken erkimiin şagnal abkab.

Nojaabri negen kyrtel 150 kesegees dooşo bişe Yneniigi tyryyn taraasan kynyydte əgtəkə gurban şagnal somologdobo.

I dygeer şagnal=25 təkərigiin ynetei, çukala nom debteryyd ba gazeetanuud (buriaad keлen deere).

II dugaar şagnal=20 təkərigiin ynetei, mən tere mete.

III dugaar şagnal=15 təkərigiin ynetei, mən tere mete.

Ede gurban şagnaliin alinç dotoroni n. Staalinii **„Leniniismiin asuudaluud"** geze debter orolcono.

Şagnaliigi olgokodoo urta bolzoroor Yneniigi zakiuulsaniigi karaada abka baina.

Uçar iime deerees Yneniigi taraaza baisan gabşagaiçuud keden keseg, kedeçineen bolzortoigoor taraasanii tukai spraavka nutagiin pooştoor abça ilgeegtii.

Ynenii koroo.

Mani gabşagaiçuudiin uriaa

Bi bol „B.M. Ynen" soniniigi ene ziliin nojaabriiin negen kyrtel 150 keseg taraaka geze ujalga beje deeree daaza abaad, nada mete taraakiigi unşalgiin baişangiigi erkilegçe nəkəd: Budazabiin B.D., Cerenzabiin Cempil, Dembiiin BD., Daşakorliin Sodnom, Damdinzabiin CD., Cerenzabiin Çoinzuur, Zamsanii Damba, Garmiin Dulgar, Badmiin Korlo, Nimiin CD., gegçediigi socaliis məriicoodo urinab.

Ynenii gabşagai
Radnazab Bimbiin.

URIAA

Bi bol Buriaad Mongol „Ynenii" kesegiigi arba minga bolgokiin tula arad zonii dunda 37 keseg taraagaad nadaçalan taraaka beze geze naidaad nəkəd: Erdeni Kabtiin (Tynken) Bavaasan Təgəldəriin (Kiaagta) Cerenzab Cecegiin, Badmazab Bazariin, Sanza Dorziin ba Gombodorzo Namsaraiin (Agiin aimagiin aduun çuluunii kuşuun) Eligcei Oosibiin ba Lubsan Cebeenii (Selenge) Çimeddorzo Badmiin, Badmiin Cedendamba Togooşiin, Delger Gombiin (M-Şiber) Dagzamaa Enkiin (Jaruuna) gegçeneriigi uriaad. Taraasanaa „Ynenii" kuudasanda tolilozo baika beze geze naidanam.

Cedendorzo Gatabiin.

Bi bol „Ynenii" kesegiigi azalçan aradiin dunda 34 keseg taraagaad nadaçalan taraakiigi M-Şiberiin aimagiin Bodonguudiin somon dotor baigaa byke idebkiteniigi urinam,

Cedendorzo Dondobiin.

***

Manai gabşagai biçegçe Daşa Ceren Dondogiin gegçe nojaabri negen boltor 15 keseg BM Yneniigi taraakiin ujalga bejedee daaza ababa.

Sonini erkilegçe C. Dondobiin

Верхне-Удинс Тип. БГИ. заказ № 2699 Бурлит № 252 Тираж 3800